

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈА ШУМЕ“ БЕОГРАД
ШУМСКО ГАЗДИНСТВО „НИШ“ НИШ**

ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

ЗА

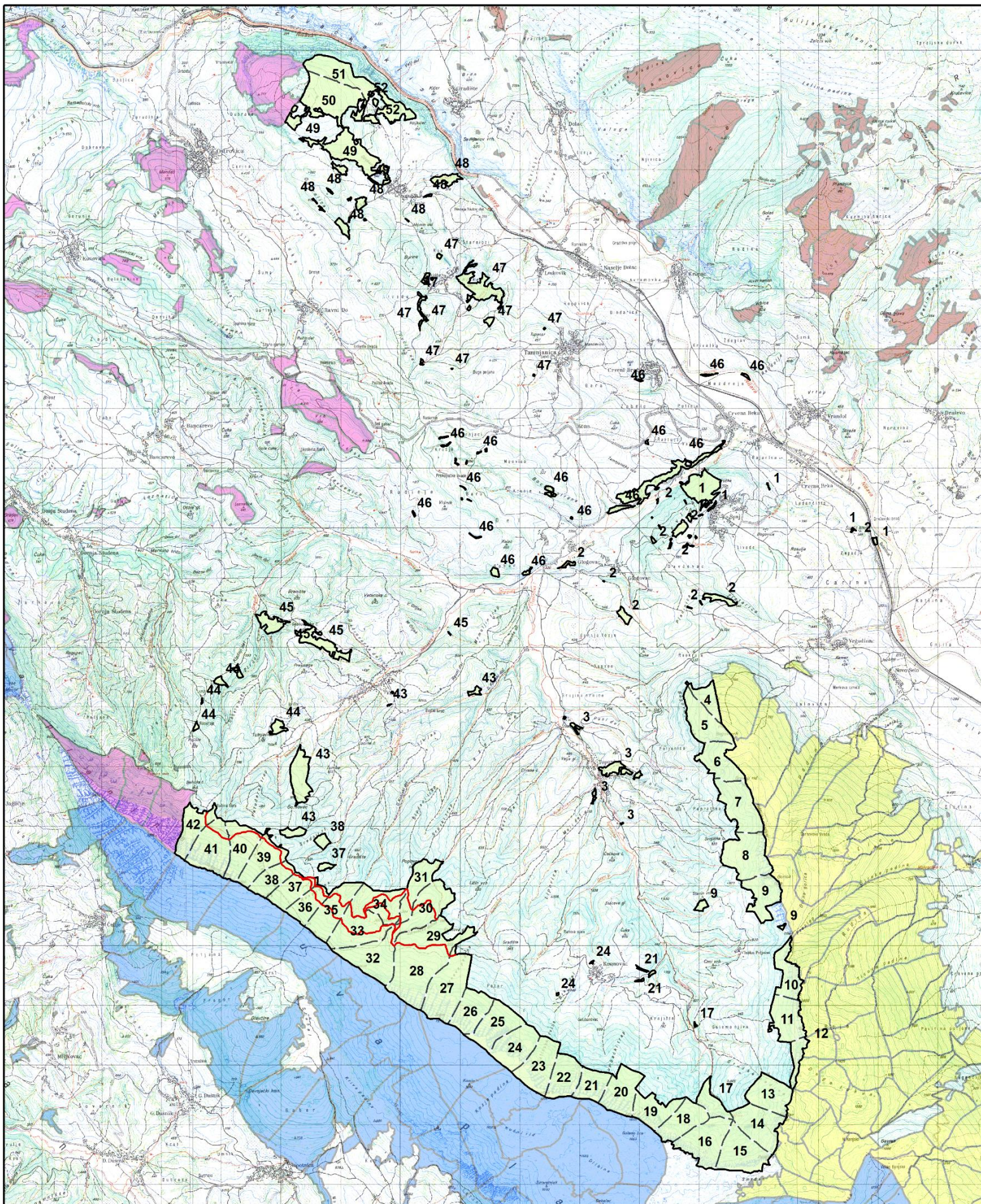
ГАЗДИНСКУ ЈЕДИНИЦУ

„СУВА ПЛАНИНА-ТРЕМ“

2025 – 2034

**Одсек за израду основа и планова газдовања шумама
Шумско газдинство „Ниш“ Ниш**

Легенда:

	ГЈ Сува планина - Трем		ГЈ Селичевица - Коритник
	Путеви		ГЈ Ришке планине
			ГЈ Сува планина - Ракош
			ГЈ Сува планина - Три Локве

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	6
1.1. Уводне информације и напомене	6
1.2. Топографске прилике	6
1.2.1. Географски положај газдинске јединице	6
1.2.2. Границе	7
1.1.3. Површина.....	7
1.3. Имовинско правно стање.....	7
1.3.1. Државни посед.....	7
1.3.2. Рекапитулација по КО.....	8
1.4. Релеф и геоморфолошке карактеристике	10
1.5. Геолошка подлога	10
1.6. Хидрографске карактеристике	11
1.7. Клима.....	11
1.8. Опште карактеристике шумских екосистема	14
2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА	15
2.1. Стање шума.....	15
2.1.1. Стање шума по намени	15
2.1.2. Стање шума по газдинским типовима.....	15
2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности	16
2.1.4. Стање шума по смеси.....	17
2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа.....	17
2.1.6. Стање шума по дебљинској структури.....	18
2.1.7. Стање шума по старости.....	19
2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума.....	21
2.1.9. Здравствено стање шума.....	21
2.1.9.1. Штетни абиотички фактори	21
2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара.....	21
2.1.10. Стање необраслих површина	22
2.1.11. Фонд и стање дивљачи.....	22
2.1.12. Стање заштићених делова природе	23
2.1.13. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама.....	24
2.1.13.1. Спољашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама.....	25
2.1.13.2. Унутрашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама.....	25
2.1.14. Приказ стања недрвних производа	25
2.1.15. Семенски објекти и расандици	25
2.1.16. Општи осврт на затечено стање	25
2.2. Анализа стања и спроведених мера газдовања.....	26
2.2.1. Промена шумског фонда по површини.....	26
2.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту.....	27
2.3. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању	28
2.3.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума	28

2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума	28
2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање	28
2.4. Вредност шума	29
2.4.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине.....	29
2.4.2. Вредност дрвета на пању	29
2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)	31
2.4.4. Укупна вредност шума	31
3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА	32
3.1. Функције и намене шума	32
3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви.....	38
3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања шумама.....	41
4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	43
4.1. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	43
4.1.1. План гајења шума.....	43
4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума	44
4.1.1.2. План расадничке производње	44
4.1.1.3. План неге шума	44
4.1.2. План заштите шума	44
4.1.2. План коришћења шума	45
4.1.3.1. План сече шума и калкулација приноса	45
4.1.3.2. План обнављања једнодобних шума (главни принос)	45
4.1.3.3. План сеча обнављања – разнодобне шуме	45
4.1.3.4. План сеча обављања – пребирне шуме.....	47
4.1.3.5. План проредних сеча.....	47
4.1.3.6. Укупан план сеча по газдинским типовима	48
4.1.3.7. Укупан план сеча по врстама дрвећа	48
4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница.....	49
4.1.5. План унапређења стања ловне дивљачи	49
4.1.6. План уређивања шума.....	50
4.1.7. План коришћења осталих шумских производа	50
4.1.8. Очекивани ефекти планираног газдовања	50
4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – просечно годишње	50
4.2.1. Врста и обим планираних радова.....	50
4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине.....	50
4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова	51
4.2.1.3. План заштите шума.....	51
4.2.1.4. План одржавања шумских саобраћајница.....	51
4.2.1.5. План уређивања шума.....	51
4.2.2. Утврђивање трошкова производње	51
4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената.....	51
4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума.....	51
4.2.2.3. Трошкови заштите шума	52

4.2.2.4. Трошковых изградње и одржавања шумских саобраћајница	52
4.2.2.5. Средства за репродукцију шума	52
4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	53
4.2.2.7. Трошкови уређивања шума	53
4.2.2.8. Укупни трошкови производње	53
4.2.3. Формирање укупног прихода	53
4.2.3.1. Приход од продаје дрвета	53
4.2.4. Биланс укупних прихода и трошкова	55
5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	55
5.1. Прикупљање теренских података	55
5.2. Обрада података	55
5.3. Израда карата	56
5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ	56
6.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	57
ПРИЛОЗИ	60
ПРИЛОГ 1 – СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА	60
ПРИЛОГ 2 – РЕШЕЊЕ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	68
ПРИЛОГ 3 – МИШЉЕЊЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ИЗДАТИХ РЕШЕЊЕМ	75
ПРИЛОГ 4 – ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА РАЗВРГАВАЊА СУВЛАСНИЧКИХ ПАРЦЕЛА	76

1. УВОД

1.1. Уводне информације и напомене

ГЈ „Сува Планина - Трем“ налази се у саставу ЈП „Србијашуме“. Овом газдинском јединицом газдује Шумско Газдинство „Ниш“ Ниш, а непосредно управља Шумска управа Ниш – Бела Паланка.

Прва инвентаризација за шуме ГЈ „Сува Планина I – Трем“ урађена је 1957. год. Последње прикупљање података са циљем израде Основе газдовања шумама за ГЈ „Сува Планина - Трем“ извршено је 2023. године и представља осмо уређивање шума ове газдинске јединице.

Израда ове основе је усклађена са Законом о шумама, члан 27. Став 2. (Основа се доноси најкасније 6 месеци пре истека рока важења предходне основе). Зато су теренски таксациони подаци прикупљени током 2023. године. Компјутерска обрада, и контрола таксационих података извршена је крајем 2023. и почетком 2024. год.

Трајање основе газдовања шумама за ову ГЈ је од 1. Јануара 2025. године до 31. децембра 2034. године и ступа на снагу даном доношења акта о давању сагласности од стране надлежног Министарства.

ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ШУМАМА

Шуме, воде, водотоци, рудна блага и друга природна богатства су Уставом проглашена за добро од општег интереса, која захтевају посебну заштиту и користе се под условима и на начин прописан законом, којим се обезбеђује рационално коришћење.

У складу са претходним рационалним режимом коришћења шумског простора, одређује се на основу одредби Закона о шумама (Сл.гл. РС.бр. 30/2010 одредаба чл. 9 до 20 и предходног закона о шумама 93/12). Овим законом уређује се очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште. Посебно значајно питање које је регулисано другачије у односу на претходне законе, јесте равноправно третирање свих функција шума.

Одредбе овог закона односе се на шуме и шумско земљиште у свим облицима својине. Шумама, по Закону о шумама газдују корисници и сопственици шума. Шумама се газдује на основу предходно донесених планских докумената у шумарству (чл. 22 до 27). За државне шуме доноси се планови развоја шумског подручја, основа газдовања шумама, програм газдовања шумама, годишњи план газдовања шумама, извођачки пројекат газдовања шумама, пројекат коришћења осталих шумских производа и пројекат коришћења осталих функција шума.

1.2. Топографске прилике

1.2.1. Географски положај газдинске јединице

Газдинска јединица „Сува планина-Трем“ лежи на масиву Суве планине и заузима њен северно-западни део. По општем географском положају простира се између:

43° 09' 15" и 43° 19' 44" северне географске ширине и између
22° 07' 20" и 22° 15' 10" источне географске дужине од Гринича.

Газдинска јединица се протеже западно и југозападно од Беле Паланке. Према административној подели целокупна јединица припада Општина Бела Паланка.

Шумама ове ГЈ газдује ЈП „Србијашуме“ Београд, шумско газдинство „Ниш“ из Ниша, преко шумске управе Ниш - Бела Паланка.

1.2.2. Границе

Ова ГЈ је састављена од више мањих и већих комплекса који се граниче претежно са приватним поседом. Спољна граница је јако изломљена - вештачка осим источне и јужне стране комплекса (одељења 4-42) које чине гребенску део који дели ову јединицу од ГЈ „Сува планина – Ракош“ и „Сува планина – Три Локве“.

Унутрашње границе су обновљене - добрим делом су природне, чине их увале и гребени а мањим делом су вештачке, чине их стране, путеви или влаке.

1.1.3. Површина

Укупна површина ове газдинске јединице износи 1.560,99, ha. Подељена је на 52 одељења, највеће одељење је 28 са површином 61,47 ha а најмање 12 са 3,02 ha. Просечна површина одељења је 28,54 ha.

Табела 1: Површина по врсти земљишта и пореклу

Порекло састојине	Површина	
	ha	%
Висока природна састојина тврних лишћара	932,59	59,7
Изданачка природна састојина тврних лишћара	34,92	2,2
Вештачки подигнута састојина четинара	7,39	0,5
Шикара	243,56	15,6
Шибљак	265,86	17,0
Обрасло	1.484,32	95,1
Шумско земљиште	0,20	0,0
Земљиште за остале сврхе	19,95	1,3
Пут	4,83	0,3
Камењар	50,63	3,2
Далековод	0,71	>0,0
Зграде и други објекти са окућницом	0,26	>0,0
Гробље	0,09	>0,0
Остало земљиште	76,47	4,9
Необрасло	76,67	4,9
Укупно ГЈ	1.560,99	100,0

Шума чини највећи део површине ове ГЈ, и то 1.484,32 ha (95,1%). Однос обраслог и необраслог земљишта је 95:5 у корист обраслог.

1.3. Имовинско правно стање

1.3.1. Државни посед

Законом о шумама из 1991. године (Сл.гл. бр. 46/91) је дефинисано да су шуме и шумска земљишта којима газдује ЈП у државној својини. Газдинска јединица је образована од бивших државних и комуналних шума. Ове шуме су проглашене општеном имовином (Сл.гл.СРС бр.1/48) и налазе се у општини Бела Паланка.

Као доказ власништва за шуме и шумска земљишта ове ГЈ служе поседовни листови, издати од стране катастра у Белој Паланци.

Државне парцеле код којих ЈП нема уписано право коришћења (Општинске, Министарство, Република Србија) а њима је газдовано у претходним основама издвојене су у посебне одсеке и на њима нису планирани никакви радови.

1.3.2. Рекапитулација по КО

Табела 2: Врсте земљишта по катастарским општинама (државно организација која газдује шумама)

Врста земљишта по КО	Површина	
	ha	%
Шума	158,67	10,2
Земљиште за остале сврхе	10,12	0,6
Црнче	168,79	10,8
Пашњак	0,20	0,0
Шума	4,85	0,3
Земљиште за остале сврхе	1,08	0,1
Зграде и други објекти са окућницом	0,01	>0,0
Црвени брег	6,14	0,4
Гробље	0,09	0,0
Шума	4,15	0,3
Глоговац	4,24	0,3
Камењар	12,22	0,8
Пут	0,03	>0,0
Шума	431,30	27,6
Космовац	443,55	28,4
Далековод	0,71	>0,0
Шума	23,02	1,5
Ланиште	23,73	1,5
Пут	0,30	>0,0
Шума	32,80	2,1
Земљиште за остале сврхе	1,02	0,1
Шпај	34,12	2,2
Шума	21,01	1,3
Тамњаница	21,01	1,3
Камењар	32,81	2,1
Пут	1,20	0,1
Шума	323,85	20,7
Земљиште за остале сврхе	1,04	0,1
Зграде и други објекти са окућницом	0,11	>0,0
Топоница	359,01	23,0
Камењар	5,60	0,4
Пут	3,30	0,2
Шума	424,60	27,2
Земљиште за остале сврхе	0,57	>0,0
Зграде и други објекти са окућницом	0,14	>0,0
Вега	434,21	27,8
Шума	60,07	3,8
Земљиште за остале сврхе	6,12	0,4
Вргудинац	66,19	4,2
Укупно	1.560,99	100,0

Табела 3: Врсте земљишта по катастарским општинама (државно – других организација)

Врста земљишта по КО	Површина	
	ha	%
Пут	0,31	0,1
Црнче	0,31	0,1
Далековод	0,02	>0,0
Пут	0,59	0,3
Црвени брег	0,61	0,3
Камењар	199,07	94,5
Шумско земљиште	4,12	2,0
Космовац	203,19	96,4
Пут	0,36	0,2
Ланиште	0,36	0,2
Поток (канал)	0,91	0,4
Шпај	0,91	0,4
Далековод	0,02	>0,0
Поток (канал)	0,05	>0,0
Пут	0,38	0,2
Тамњаница	0,45	0,2
Поток (канал)	0,28	0,1
Топоница	0,28	0,1
Камењар	0,41	0,2
Пут	0,32	0,2
Шумско земљиште	3,85	1,8
Вета	4,58	2,2
Укупно	210,69	100,0

У овој ГЈ постоји 10 парцела где је ЈП „Србијашуме“ Београд сувласник са физичким лицима. За све случајеве покренут је поступак развргавања (у прилогу ове ОГШ), а ове површине издвојене су у посебне одсеке и на њима нису планирани никакви радови. Укупна површина ових површина је 21,33 ha.

Табела 4: Сувласничке парцеле

Ред.бр.	број парцеле	површина m ²	кат.општина	општина	удео ЈП	одељење/одсек
1	2755	675	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	47 / g
2	4320	2044	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / w
3	4461	933	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / u
4	4502/2	87	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / u
5	4505	1044	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / t
6	4634	1285	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / v
7	4636	1422	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / v
8	4860	859	ТАМЊАНИЦА	БЕЛА ПАЛАНКА	2/6	46 / q
9	9815/1	184432	ВЕТА	БЕЛА ПАЛАНКА	27/30	43 /a;b
10	9815/2	20493	ВЕТА	БЕЛА ПАЛАНКА	27/30	43 / c

1.4. Рељеф и геоморфолошке карактеристике

Ова газдинска јединица лежи на северо - западном делу масива Сува планина. Правац пружања главног гребена је северозапад - југоисток. На месту званом Смрдан одваја се један мањи гребен и протеже се према северу ка реци Нишави.

Рељеф терена је претежно врло стрм до врлетан, са нагибом терена већином од 30 степени. Највиши делови ГЈ су махом оштри гребени са огромним, кречњачким, тешко проходним грамадама, који се скоро вертикално дижу, непроходни су и већином без растиња. Места преко којих се може прећи су: Девојачки гроб - изнад Вете, Ласни рид и Точило - изнад Космовца, а такође и код Мосора и код Смрдана.

Овим просторима доминира неколико врхова. Најзначајнији и највиши је Трем са висином од 1810 m затим следе Ђорђина чука са 1735 m, Соколов камен са 1523 m, Пасарело са 1522 m, Смрдан са 1487 m, Дивна Горица са 1389 m, Девојачки Гроб са 1311 m и др.

Највиша тачка у овој Г.Ј. налази се у одељењу 27 и износи 1810 m. Најнижа тачка се налази у одељењу 1 и износи 270 m. Висинска разлика између највише и најниже висинске тачке износи 1540 m.

У целини гледано газдинска обилује стрмим и врлетним теренима који у многоме отежавају отварање газдинске јединице путевима а самим тим и газдовање овом газдинском јединицом.

Подручје Суве планине по Јовану Цвијићу припада млађим набраним планинама Балканског система.

1.5. Геолошка подлога

Према геолошкој карти Србије од Б. Миловановића и Б. Ђирића из 1960-1963 и 1965-1966 године, геолошку подлогу ове газдинске јединице чине у основи компактне карбонатне стене које се простиру највишим, гребенским, делом Газдинске јединице а пешчари су у осталим деловима.

Типови земљишта

Типови земљишта су издвојени на основу педолошких карата као и запажања пројектаната приликом прикупљања таксационих података на терену. Најзаступљени типови земљишта који се срећу у овој газдинској јединици су:

- смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (малмокамбисол)
- кречњачко доломитна црница (калкомелансол)

Смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (малмокамбисол)

Важно је нагласити да је овај тип земљишта по први пут ближе описан и посебно издвојен из састава гајњача, на примеру Суве планине (Павићевић). Смеђа земљишта су већином средње дубока, а захваљујући стабилној полиједричној структури често су пропустљива за воду и добро су аерисана. У читавом слоју земљишта биљке се добро закореневају. Пољски капацитет ових земљишта је осредњи. Биљке осредње реагују на промену количине атмосферског талога, стога се и овде у еколошком смислу могу издвојити сувља и влажнија варијанта. Сва ова земљишта су довољно биолошки активна и на њима, по правилу, налазимо тип зрелог хумуса, умерено су кисела и средње обезбеђена храњивим материјама са изузетком фосфора који показује изразити дефицит. Са таквим својствима ово су ипак плодна шумска земљишта, тим пре што многе шумске биљке могу да користе фосфор и из теже растворљивих облика. Ова земљишта у хумидним областима су најчешће под шумом. У планинама источне Србије у што спада и ова газдинска јединица, оваква земљишта су насељена углавном буковим шумама.

У нижим подручјима могуће је срести ксеротермне заједнице цера и сладуна. На јужним падинама где је шумска вегетација јако девастирана или уништена, а земљиште коришћено за пашњаке, има појава интензивније ерозије. Често су ови пашњаци напуштани, потом је долазило до појава шибљака и шикара грабића, храста медунца и црног јасена. Ово су ипак најчешће шумска земљишта, мада се врло често налазе под ливадама или пашњацима. Производна способност шумских терена могло би се повећати увођењем појединих брзорастућих врста, али је степен интензитета производње на овим земљиштима ипак ограничен неједнаком дубином и скелетношћу земљишта.

Кречњачко доломитна црница (калкомеласол)

Ова земљишта су нешто развијенија од предходних али још увек припадају групи неразвијених земљишта. Она имају у потпуности формиран хумусни хоризонт, који непосредно или преко једног прелазног хоризонта прелази у матични супстрат. Дубина хумусног хоризонта се обично креће од неколико сантиметара па до 30. Ова земљишта спадају у ред пливних земљишта. По механичком саставу обично су иловаче до теже иловаче. Структура је по правилу зрнаста. Садржај хумуса је прилично променљив (10-25 %), зависно углавном од надморске висине. Земљиште је неутрално до слабо кисело, а степен засићености базама је висок, док су у приступачном фосфору ова земљишта дефицитарна. На свим експозицијама и у нижем појасу расту углавном храстове и грабове шуме а срећу се и букове шуме. На већим надморским висинама доминантне су буково шуме, нарочито на северним експозицијама.

1.6. Хидрографске карактеристике

Имајући у виду да се ова јединица налази на претежно кречњачкој подлози, да се закључити да је она изузетно сиромашна са воденим токовима. Главна река која протиче овом ГЈ је Нишава и то мањим северним делом а југозападним делом протиче Коритничка река. На подручју ове јединице могу се срести али доста ретко мањи водотоци и извори који преко лета углавном пресуше. Познатији је Врелски извор. Воде овог подручја припадају сливу реке Нишаве. Стање састојина као и биљног покривача је такво да и после обилних падавина нема већих појава ерозије.

1.7. Клима

Просторна расподела параметара климе условљена је географским положајем, рељефом и локалним утицајем, као резултатом комбинације рељефа, расподеле ваздушног притиска већих размера, експозицијом терена, присуством речних система, вегетацијом, урбанизацијом и слично. Од географских одредница које карактеришу битне синоптичке ситуације значајне за климу Србије треба споменути Алпе, Средоземно море и Ђеновски залив, Панонску низију и долину Мораве, Карпате и Родопске планине као и брдовито планински део са котлинама и висоравнима. Територија на којој се налази ово подручје заузима југоисточни део републике Србије, до које допире утицај умерено континенталне климе, утицај Панонске низије са севера и средоземне климе са југа.

Ово подручје има умерено континенталну климу. Климатске карактеристике овог подручја могу се посматрати са становишта јачег и слабијег утицаја средоземне климе. Ово подручје захвата шири појас Суве планине. Њега је описао и разрадио у потребним оквирима за фитоценолошка односно типолошка истраживања Др. Б. Јовановић. Обзиром на очигледне климатске промене карактеристично је да нису посебно изражена сва четири годишња доба. Клима, у суштини, представља скуп временских појава, односно процеса у атмосфери, који карактеришу средње физичко стање атмосфере. Она се сагледава на основу анализе података прикупљених на метеоролошким станицама датих за низ година, који се статистички сређују и обрађују.

Климатске прилике битно утичу не само на зивот и раст биљака, а посебно дрвенстих врста, него и на њихову распрострањеност у одређеним подручјима.

Најближа метеоролошка станица је Ниш која се налази на 202 m надморске висине а у следећој табели приказане су просечне месечне, годишње и екстремне вредности за 30 год.

Табела 5: Просечне вредности на метеоролошкој станици Ниш

Ниш φ 43°20N λ 21°54E h 202 m

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020.
ГОДИНА

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	0,9	3,1	7,5	12,6	17,2	21,1	23,1	23,1	18,0	12,6	7,4	2,3	12,4
Средња максимална	5,3	8,3	13,6	19,0	23,8	27,9	30,4	30,9	25,4	19,5	13,0	6,3	18,6
Средња минимална	-2,5	-1,1	2,4	6,7	11,1	14,6	16,2	16,2	12,1	7,6	3,3	-0,9	7,1
Апсолутни максимум	21,7	23,9	26,8	32,7	35,8	40,3	44,2	42,2	37,5	34,9	29,0	22,2	44,2

Апсолутни минимум	-19,0	-18,2	-14,3	-5,6	1,0	5,6	4,1	7,2	0,7	-5,5	-9,3	-15,4	-19,0
Ср. бр. мразних дана	21,5	15,6	8,9	1,4	0	0	0	0	0	1,7	6,6	17,4	73,1
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0,3	3,1	10,7	17,2	18,8	5,6	0,5	0	0	56,2
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	79,1	73,3	65,3	63,0	66,0	64,6	60,6	60,3	66,8	73,5	76,5	80,3	69,1
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	67,5	93,7	156,0	179,2	212,5	250,2	272,7	275,6	200,6	142,4	84,4	51,6	1986,4
Број ведрих дана	4,0	4,2	5,3	4,7	4,5	7,7	11,6	13,7	8,8	7,0	4,4	3,1	79,0
Број облачних дана	14,6	11,4	10,3	8,4	7,5	4,0	3,1	2,7	6,1	8,4	11,1	15,4	103,0
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	42,9	39,0	47,6	55,9	69,8	57,6	49,4	43,9	49,0	55,8	49,0	53,9	613,8
Мах. дневна сума	24,6	25,6	27,9	33,1	74,5	68,4	72,7	50,6	52,6	39,5	47,9	44,2	74,5
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	13,1	12,4	12,3	12,6	13,2	10,9	9,0	7,5	9,5	9,6	10,4	13,6	134,1
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	1,2	1,0	1,5	1,7	2,1	1,6	1,5	1,5	1,3	2,1	1,3	1,7	18,5
ПОЈАВЕ (број дана са...)													
снегом	9,8	8,0	4,9	0,9	0	0	0	0	0	0,3	3,0	8,2	35,1
снежним покривачем	11,9	8,1	3,0	0,2	0	0	0	0	0	0	1,3	6,8	31,3
маглом	2,7	0,8	0,2	0,1	0,4	0	0	0,1	0,1	1,2	1,9	3,3	10,8
градом	0	0	0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0	0	0	0	0,8

Табела 6: Релативна честина одређених категорија брзине ветра

Релативна честина одређених категорија брзине (m/s) по правцима

правац/ брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
N	2,0	0,9	0,0	0,0
NNE	1,5	0,8	0,0	0,0
NE	1,9	1,6	0,1	0,0
ENE	7,1	5,6	0,5	0,1
E	3,4	3,5	0,1	0,0
ESE	1,5	1,2	0,0	0,0
SE	0,6	0,7	0,0	0,0
SSE	0,5	1,3	0,0	0,0
S	0,4	1,4	0,1	0,0
SSW	0,6	0,9	0,0	0,0
SW	0,9	0,7	0,0	0,0
WSW	1,4	0,7	0,0	0,0
W	1,6	1,0	0,0	0,0
WNW	1,7	3,0	0,0	0,0
NW	2,2	6,7	0,5	0,0
NNW	3,8	6,6	0,2	0,0

Графикон 1: Ружа ветра за период 1991-2020. год.

Температура ваздуха

Средња годишња температура ваздуха износи 12,4 °C. Најтоплији месеци су јул и август (23,1 °C), а најхладнији је јануар (0,9 °C). Апсолутни максимум температуре износи 44,2 °C. Апсолутни минимум температуре износи - 19,0 °C.

Водени талози

Под воденим талозима подразумевамо све врсте кондензоване и сублимиране водене паре у атмосфери, које падају на земљу у течном или чврстом стању. Годишња сума падавина износи 613,8 mm. Највећа количина падавина је у мају месецу (69,8 mm), а најсувљи месец је фебруар (39,0 mm). Просечан број дана са снежним падавинама износи 35,1 дан, просечан број дана са снежним покривачем износи 31,3 дана, а просечан број дана под маглom износи 10,8.

Релативна влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха је веома значајан фактор за развој шума и јавља се као одређујући фактор транспирације биљака и површинског испаравања. Влажност земљишта највише зависи од релативне влаге ваздуха. Релативна влажност ваздуха је највећа у зимским месецима када су температуре ниске, док је у току лета најнижа. Сувоћа ваздуха лети има за последицу велику евапотранспирацију и исушивање земљишта до знатне дубине. Најниже вредности су у јулу и августу, а највише у новембру, децембру и јануару. Просечна годишња релативна влажност ваздуха износи 69,1 %.

Индекс суше и Лангов кишни фактор

Погодна средства за доношење закључака о карактеру климе неког краја су климатски индекси, који се заснивају на подацима више климатских елемената. Најједноставнији индекси, који се заснивају на температури ваздуха и суми падавина, су Лангов кишни фактор и Демартонов индекс суше.

Лангов кишни фактор за ово подручје износи 49,5, што значи да је клима овог краја семиаридна (вредност кишног фактора од 40-60), односно спада у биоклиматски тип „степа и савана“. У годинама са падавинама испод просека клима овог подручја има аридни, а у годинама са натпросечним падавинама семихумидни карактер.

Индекс суше по ДеМартону, према средњој количини падавина и средњој годишњој температури ваздуха, има вредност 27,4 што значи да је према класификацији овог аутора ово подручје је са којег је отицање воде смањено или прекинуто у сушним летњим месецима (егзореизам)-шумовите степе.

1.8. Опште карактеристике шумских екосистема

Под екосистемом се подразумева узајамна повезаност свих чланова биотопа и биоценозе у јединствену целину. Без бољег познавања екологије није могуће успешно газдовати шумама. Готово ниједан рад у шумарству не може се успешно извршити ако се једна од компонената планирања и извођења радова не заснива на екологији (еколошка основа). Екологија шума проучава односе шумског дрвећа и њихових заједница према околини, о утицају околине на њих и њиховим изменама под утицајем спољних и унутрашњих фактора. Овај скуп појава посматра се не само са биолошког гледишта него и са гледишта газдовања шумама.

Екосистеми који чине животну средину представљају просторну и временску категорију. За нас су карактеристични копнени екосистеми. Продуктивни део земљишта користе две делатности: пољопривреда и шумарство, оне користе укупно 90 % простора Србије, што јасно указује на њихов значај. Однос између пољопривреде и шумарства у коришћењу простора има пресудан утицај на животну средину. У прошлости агросистеми су потискивали шумске екосистеме често неадекватно, што је узроковало деградацију животне средине. Основну животну средину сачињавају ресурси и потенцијали у које спадају шумски екосистеми.

Према критеријумима на основу којих се одређује значај природних ресурса за животну средину, шумским екосистемима припада доминантно место. Животна средина има више компоненти живе и неживе природе. Она је резултат деловања не само природних закона, већ и човека, који својим активностима перманентно утиче на природу мењајући је, како у позитивном тако и у негативном смеру. По својој природи шумски екосистеми су високо продукциони а обухватају поред биљног и животињски свет. С обзиром на низ специфичних карактеристика, они се могу издвојити и као посебан ресурс. У карактеристике које дају значај овом ресурсу су распрострањеност екосистема и висока продукциона способност. Као битну карактеристику потребно је истаћи бројност функција шумских екосистема. Оне се углавном могу сврстати у три групе функција:

- производна;
- заштитно - регулаторна;
- културно - социјална.

Производни потенцијал шума се не исцрпљује само кроз дрвну масу, већ су од све већег значаја и потенцијали за производњу разних плодова, гљива, лековитог биља, лова, риболова и осталог.

За животну средину посебно су значајне заштитно – регулаторне функције шума због свог еколошког карактера. Овде је реч о утицају шумских екосистема на важније компоненте биосфере као што су: ваздух, клима, вода, земљиште, али и утицај на пејсаж и простор, који су такође природни ресурси. Све напред наведено је у складу са захтевима FSC™ стандарда - сертификације одговорног и одрживог газдовања или управљања шумама

2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. Стање шума

2.1.1. Стање шума по намени

Табела 7: Стање шума по глобалној и основној намени

Намена глобална	Намена основна	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	10. Производња дрвета	6,13	0,41	1.043,5	0,4	35,3	0,7	3,4
Укупно 10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом		6,13	0,41	1.043,5	0,4	35,3	0,7	3,4
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	26. Заштита земљишта од ерозије	104,79	7,06	1.157,5	0,5	39,0	0,8	3,4
	66. Стална заштита шума (изван газд. третмана)	18,48	1,25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно 12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом		123,27	8,30	1.157,5	0,5	39,0	0,8	3,4
16. Парк природе	52. Парк природе - II степен заштите	111,87	7,54	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	53. Парк природе - III степен заштите	46,80	3,15	47,7	0,0	0,9	0,0	1,8
Укупно 16. Парк природе		158,67	10,69	47,7	0,0	0,9	0,0	1,8
21. Специјални природни резерват	55. Специјални резерват природе I степена	266,60	17,96	42.675,4	17,4	817,7	17,3	1,9
	57. Специјални резерват природе III степена	929,65	62,63	200.331,3	81,7	3.742,3	79,0	1,9
Укупно 21. Специјални природни резерват		1.196,25	80,59	243.006,7	99,1	4.560,0	96,3	3,8
УКУПНО		1.484,32	100,00	245.255,4	100,0	4.735,2	100,0	1,9

Најзаступљенија **глобална намена** је **21. Специјални резерват природе** са 1.196,25 ha тј. 80,59% површине, 243.006,7 m³ (99,1%) запремине и 4.560,0 m³ запреминског прираста. Најзаступљенија **основна намена** је **57. – Специјални резерват природе III степена** са 929,65 ha тј. 62,63% површине, 200.331,3 m³ запремине (81,7%) запремине и 3.742,3 m³ (79,0%) запреминског прираста.

2.1.2. Стање шума по газдинским типовима

Табела 8: Стање шума по газдинским типовима шума

Газдински тип шуме	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
2620. Издавачке мешовите шуме хрстова	21,87	1,5	3.259,1	1,3	149,0	77,4	1,7	3,5	2,4
21110. Високе мешовите шуме букве	932,59	62,8	237.770,5	96,9	255,0	4.441,1	95,8	4,8	1,9
21120. Издавачке мешовите шуме букве	13,05	0,9	2.957,5	1,2	226,6	68,0	1,5	5,2	2,3
31210. Високе мешовите шуме борова	7,39	0,5	1.268,2	0,5	171,6	48,8	1,1	6,6	3,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	509,42	34,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО	1.484,32	100,0	245.255,4	100,0	165,2	4.635,2	100,0	3,1	1,9

Најзаступљенији газдински тип (ГТ) је **21110. Високе мешовите шуме букве**, са 932,59 ha тј. 62,8% површине, запремином од 237.770,5 m³ (96,9%) и запреминским прирастом од 4.441,1 m³ (95,8%).

Други газдински тип по заступљености је **51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација** са површином 509,42 ha (34,3%).

2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности

Табела 9: Стање шума по пореклу и газдинским типовима

Порекло састојине	Газдински тип шуме	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
Изданачка природна састојина тврних лишћ.	2620. Изданачке мешовите шуме хрстова	21,87	1,5	3.259,1	1,3	77,4	1,7	2,4
Изданачка природна састојина тврних лишћ.	21120. Изданачке мешовите шуме букве	13,05	0,9	2.957,5	1,2	68,0	1,5	2,3
Укупно изданачке природне састојине тврних лишћара		34,92	2,4	6.216,7	2,5	145,3	3,1	2,3
Висока природна састојина тврних лишћ.	21110. Високе мешовите шуме букве	932,59	62,8	237.770,5	96,9	4.441,1	95,8	1,9
Укупно високе природне састојине тврних лишћара		932,59	62,8	237.770,5	96,9	4.441,1	95,8	1,9
Вештачки подигнута састојина четинара	31210. Високе мешовите шуме борова	7,39	0,5	1.268,2	0,5	48,8	1,1	3,8
Укупно вештачки подигнуте састојине четинара		7,39	0,5	1.268,2	0,5	48,8	1,1	3,8
Шикара	51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегет.	243,56	16,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шибљак		265,86	17,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно шикаре и шибљаци		509,42	34,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО		1.484,32	100,0	245.255,4	100,0	4.635,2	100,0	1,9

Најзаступљеније по пореклу су високе природне састојине тврних лишћара са 932,59 ha (62,8%), запремином од 237.770,5 m³ (96,9%) и запреминским прирастом од 4.441,1 m³ (95,8%). Изданачке природне састојине тврних лишћара и ВПС имају знатно мање учешће, а шикаре и шибљаци заузимају површину од 509,42 ha (34,3%).

Табела 10: Стање шума по очуваности и газдинским типовима

Очуваност	Газдински тип шуме	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
Очувана састојина	2620. Изданачке мешовите шуме хрстова	21,87	1,5	3.259,1	1,3	77,4	1,7	2,4
	21110. Високе мешовите шуме букве	829,31	55,9	226.362,1	92,3	4.211,0	90,8	1,9
	21120. Изданачке мешовите шуме букве	13,05	0,9	2.957,5	1,2	68,0	1,5	2,3
	31210. Високе мешовите шуме борова	6,77	0,5	1.227,9	0,5	47,1	1,0	3,8
Укупно очуване		871,00	58,7	233.806,6	95,3	4.403,3	95,0	1,9
Разређена састојина	21110. Високе мешовите шуме букве	100,13	6,7	11.003,7	4,5	222,9	4,8	2,0
	31210. Високе мешовите шуме борова	0,62	>0,0	40,3	>0,0	1,7	>0,0	4,3
Укупно разређене		100,75	6,8	11.043,9	4,5	224,6	4,8	2,0
Девастирана састојина	21110. Високе мешовите шуме букве	3,15	0,2	404,8	0,2	7,3	0,2	1,8
Укупно девастиране		3,15	0,2	404,8	0,2	7,3	0,2	1,8
Шибљаци и шикаре	51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	509,42	34,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО		1.484,32	100,0	245.255,4	100,0	4.635,2	100,0	1,9

Очуваних састојина има 871,00 ha (58,7%), са запремином 233.806,6 m³ (95,3%) и запреминским прирастом од 4.403,3 m³ (95,0%). **Разређене** су на површини 100,75 ha (6,8%) а **девастиране** састојине су на површини од 3,15 ha (0,2%).

2.1.4 Стање шума по смеси

Табела 11: Стање шума по смеси и газдинским типовима

Мешовитост	Газдински тип шуме	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
Чиста састојина	2620. Изданачке мешовите шуме хрстова	0,26	0,0	47,7	>0,0	0,9	>0,0	1,8
	21110. Високе мешовите шуме букве	542,10	36,5	133.280,6	54,3	2.514,0	54,2	1,9
	21120. Изданачке мешовите шуме букве	2,05	0,1	524,7	0,2	12,6	0,3	2,4
	31210. Високе мешовите шуме борова	2,70	0,2	821,8	0,3	29,1	0,6	3,5
Укупно чисте		547,11	36,9	134.674,8	54,9	2.556,5	55,2	1,9
Мешовита састојина	2620. Изданачке мешовите шуме хрстова	21,61	1,5	3.211,4	1,3	76,5	1,7	2,4
	21110. Високе мешовите шуме букве	390,49	26,3	104.489,9	42,6	1.927,2	41,6	1,8
	21120. Изданачке мешовите шуме букве	11,00	0,7	2.432,8	1,0	55,4	1,2	2,3
	31210. Високе мешовите шуме борова	4,69	0,3	446,4	0,2	19,7	0,4	4,4
Укупно мешовите		427,79	28,8	110.580,6	45,1	2.078,7	44,8	1,9
Шикаре и шибљаци	51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	509,42	34,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО		1.484,32	100,0	245.255,4	100,0	4.635,2	100,0	1,9

Чисте састојине се налазе на површини од 547,11 ha (36,9%), са запремином од 134.674,8 m³ (54,9%) и запреминским прирастом 2.556,5 (55,2%).

Мешовите састојине заузимају 427,79 ha (28,8%), са запремином од 110.580,6 m³ и запреминским прирастом од 2.078,7 (44,8%). Преостали део су обрасле површине су шикаре и шибљаци.

2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа

Табела 12: Стање шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		m ³	%	m ³	%	
Лишћари	буква	229.364,4	93,5	4.223,9	91,1	1,8
	јавор	10.777,6	4,4	265,2	5,7	2,5
	китњак	1.655,7	0,7	48,8	1,1	2,9
	граб	950,1	0,4	17,3	0,4	1,8
	цер	873,6	0,4	19,6	0,4	2,2
	ОГЛ	300,8	0,1	10,3	0,2	3,4
	сладун	42,8	>0,0	1,4	>0,0	3,3
	бели јасен	16,6	>0,0	0,4	>0,0	2,1
	јасика	15,9	>0,0	0,4	>0,0	2,4
	црни јасен	15,0	>0,0	0,2	>0,0	1,3
	црвени храст	4,7	>0,0	0,2	>0,0	4,0
	планински брест	2,6	>0,0	0,1	>0,0	4,9
	трешња	1,8	>0,0	0,0	>0,0	2,0
Укупно лишћари		244.021,7	99,5	4.587,8	99,0	1,9
Четинари	црни бор	1.170,8	0,5	44,9	1,0	3,8
	бели бор	62,9	>0,0	2,5	0,1	4,0
Укупно четинари		1.233,7	0,5	47,4	1,0	3,8
УКУПНО		245.255,4	100,0	4.635,2	100,0	1,9

Буква је најзаступљенија врста дрвећа у овој ГЈ са 229.364,4 m³ запремине (93,5%) и запреминским прирастом од 4.223,9 m³ (91,1%). Следи јавор са 10.777,6 m³ (4,4%) и запреминским прирастом од 265,2 m³ (5,7%). Лишћари учествују за 99,5% запремине и 99,0% запреминског прираста. Осим незнатног учешћа црвеног храста, сви лишћари су аутохтони док су четинари (црни и бели бор) вештачки подигнуте састојине – алохтони.

2.1.6. Стање шума по дебљинској структури

Табела 13: Стање шума по дебљинској структури

Газдински тип шуме	Површина ha	Запремина m ³	Запремина по дебљинским разредима										Запремински прираст
			до 10cm	11 – 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 - 70	71 - 80	81 - 90	изнад 91cm	
2620. Изданацке мешовите шуме храстова	21,87	3.259,1	100,9	755,2	1.148,4	1.012,8	201,4	40,4	0,0	0,0	0,0	0,0	77,4
21110. Високе мешовите шуме букве	932,59	237.770,5	0,0	17.822,1	46.774,9	75.153,4	60.717,7	29.637,2	7.492,1	173,2	0,0	0,0	4.441,1
21120. Изданацке мешовите шуме букве	13,05	2.957,5	73,7	763,4	1.214,1	786,1	120,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,0
31210. Високе мешовите шуме борова	7,39	1.268,2	0,0	281,1	531,9	178,0	212,7	64,5	0,0	0,0	0,0	0,0	48,8
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	509,42	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно	1.484,32	245.255,4	174,7	19.621,8	49.669,3	77.130,3	61.252,0	29.742,0	7.492,1	173,2	0,0	0,0	4.635,2

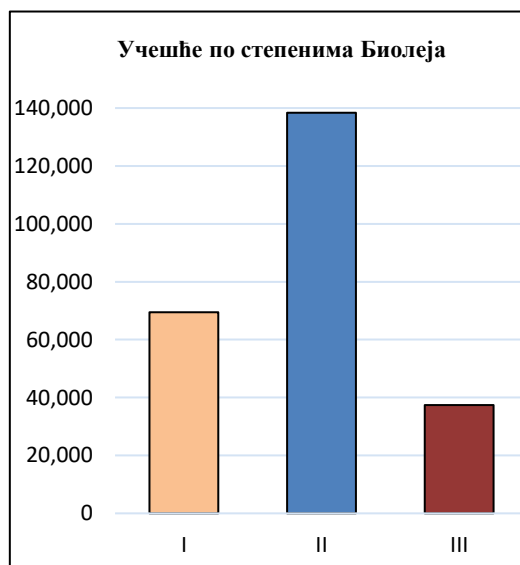
Највише запремине има у трећем дебљинском разреду 31-40 cm и то 77,130,3 m³ што је 31,4 % укупне запремине. Следи четврти 41-50cm са 61.252,0 m³ - 24,9% .

Табела 14: Структура запремине по степену Биолеја

Газдински тип шуме	Површина ha	Запремина m ³	I - Запремина до 30cm		II - Запремина од 31 до 50cm		III - Запремина преко 50cm	
			m ³	%	m ³	%	m ³	%
2620. Изданацке мешовите шуме храстова	21,87	3.259,1	2.004,5	0,8	1.214,2	0,5	40,4	0,0
21110. Високе мешовите шуме букве	932,59	237.770,5	64.596,9	26,3	135.871,1	55,4	37.302,5	15,2
21120. Изданацке мешовите шуме букве	13,05	2.957,5	2.051,2	0,8	906,3	0,4	0,0	0,0
31210. Високе мешовите шуме борова	7,39	1.268,2	813,1	0,3	390,7	0,2	64,5	>0,0
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	509,42	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно	1.484,32	245.255,4	69.465,8	28,3	138.382,3	56,4	37.407,3	15,3

Највећи део запремине је у другом степену- средње јака стабла и то 138.382,3 m³ (56,4%).

Графикон 2: Учешће запремине по степенима Биолеја

2.1.7. Стање шума по старости

Ширина добних разреда утврђена је Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници - у односу на висину опходње (трајање производног процеса), а у конкретном случају ширина добних разреда износи:

- 10 година - код изданаčkih састојина чија је опходња 90 година и код вештачки подигнутих састојина чија је опходња 80 година;
- 20 година - код високих састојина чија опходња износи 120 година.

Стање шуме по старости дато је без шикара, шибљака и разнодобних састојина.

Табела 15: Стање шума по старости – газдинском типу и добном разреду

Газдински тип шуме	Добни разред	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
2620. Издавачке мешовите шуме хрстова	V добни разред	1,12	0,6	149,1	0,4	4,7	0,7	3,2
	VI добни разред	4,59	2,3	711,1	2,1	19,4	2,8	2,7
	VIII добни разред	16,16	8,2	2.399,0	6,9	53,4	7,6	2,2
Укупно 2620. Издавачке мешовите шуме хрстова		21,87	11,1	3.259,2	9,4	77,5	11,1	2,4
21110. Високе мешовите шуме букве	I добни разред (слабо обрасло)	0,62	0,3	0,0	0,0	0	0,0	0
	I добни разред (добро обрасло)	36,05	18,4	0,0	0,0	0	0,0	0
	II добни разред	17,68	9,0	410,2	1,2	10,4	1,5	2,5
	III добни разред	4,3	2,2	1.105,5	3,2	20,7	3,0	1,9
	V добни разред	67,81	34,5	18.978,9	54,8	354,1	50,7	1,9
	VI добни разред	27,6	14,1	6.622,3	19,1	118,9	17,0	1,8
Укупно 21110. Високе мешовите шуме букве		154,06	78,5	27.116,9	78,4	504,1	72,2	1,9
21120. Издавачке мешовите шуме букве	VI добни разред	13,05	6,6	2.957,5	8,5	68,0	9,7	2,3
Укупно 21120. Издавачке мешовите шуме букве		13,05	6,6	2.957,5	8,5	68,0	9,7	2,3
31210. Високе мешовите шуме борова*	V добни разред	4,69	2,4	446,4	1,3	19,7	2,8	4,4
	VI добни разред	0,86	0,4	404,4	1,2	8,8	1,3	2,2
	VII добни разред	1,84	0,9	417,3	1,2	20,3	2,9	4,9
Укупно 31210. Високе мешовите шуме борова		7,39	3,8	1.268,2	3,7	48,8	7,0	3,8
УКУПНО		196,37	100,0	34.601,8	100,0	698,40	100,0	2,0

*ГТ Високе мешовите шуме борова су уствари вештачки подигнуте састојине, а њихова опходња је 90 година, што значи да је ширина добног разреда 10 год.

Најзаступљенији је V добни разред код ГТ 21110. Високе мешовите шуме букве и то са 67,81 ha (34,5%) површине, 18,978,9 m³ запремине (54,8%) , и 354,1 m³ запреминског прираста (50,7%).

Табела 16: Стање шума укупно по добним разредима

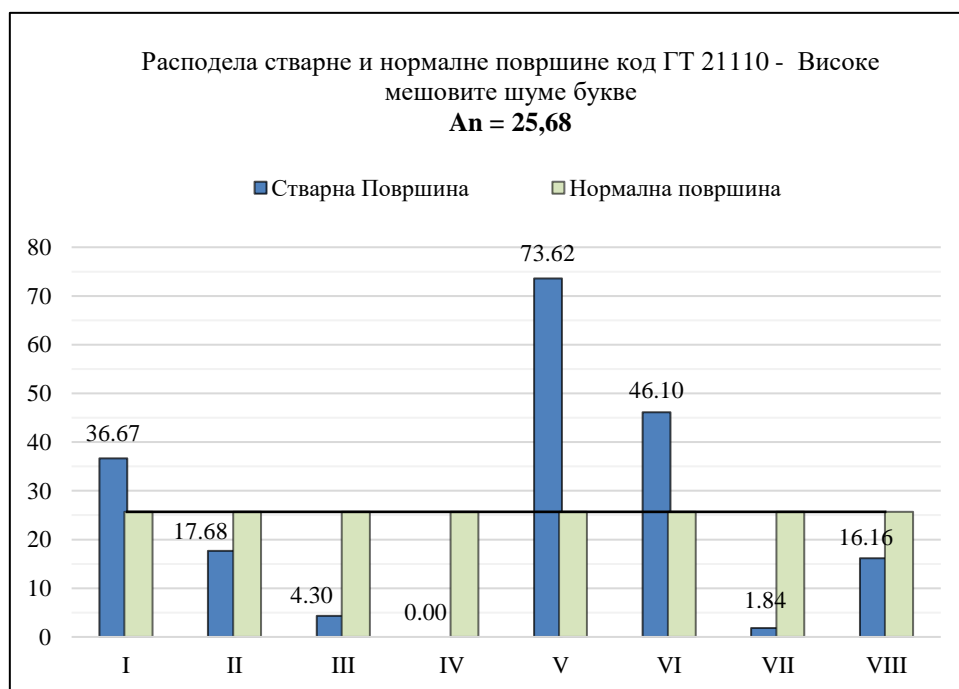
Дебљински разред	Газдински тип	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
I	Високе мешовите шуме букве	36,67	18,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Укупно I	36,67	18,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II	Високе мешовите шуме букве	17,68	9,0	410,2	1,2	10,4	1,5	2,5
	Укупно II	17,68	9,0	410,2	1,2	10,4	1,5	2,5
III	Високе мешовите шуме букве	4,30	2,2	1.105,5	3,2	20,7	3,0	1,9
	Укупно III	4,30	2,2	1.105,5	3,2	20,7	3,0	1,9
V	Високе мешовите шуме борова	4,69	2,4	446,4	1,3	19,7	2,8	4,4
	Високе мешовите шуме букве	67,81	34,5	18.978,9	54,8	354,1	50,7	1,9
	Издавачке мешовите шуме хрстова	1,12	0,6	149,1	0,4	4,7	0,7	3,1
Укупно V		73,62	37,5	19.574,4	56,6	378,4	54,2	1,9
VI	Високе мешовите шуме борова	0,86	0,4	404,4	1,2	8,8	1,3	2,2
	Високе мешовите шуме букве	27,60	14,1	6.622,3	19,1	118,9	17,0	1,8
	Издавачке мешовите шуме букве	13,05	6,6	2.957,5	8,5	68,0	9,7	2,3

Дебљински разред	Газдински тип	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
	Изданачке мешовите шуме хрстова	4,59	2,3	711,1	2,1	19,4	2,8	2,7
Укупно VI		46,10	23,5	10.695,3	30,9	215,0	30,8	2,0
VI	Високе мешовите шуме борова	1,84	0,9	417,3	1,2	20,3	2,9	4,9
Укупно VII		1,84	0,9	417,3	1,2	20,3	2,9	4,9
VIII	Изданачке мешовите шуме хрстова	16,16	8,2	2.399,0	6,9	53,4	7,6	2,2
Укупно VIII		16,16	8,2	2.399,0	6,9	53,4	7,6	2,2
Укупно		196,37	100,0	34.601,8	100,0	698,1	100,0	2,0

За приказ односа између стварне и нормалне запремине изабраћемо најзаступљенији ГТ у овој ГЈ а то је **21110. Високе мешовите шуме букве**. Нормална површина добног разреда (An) добијена је по формули:

$$A_n = \frac{\text{Површина ГТ} \times \text{Ширина добног разреда}}{\text{Опходња ГТ}}$$

Графикон 3: Расподела стварне и нормалне површине

2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума

У овој ГЈ нема шумских култура, а вештачки подигнуте састојине четинара (ц.бора) налазе се на површини од 7,39 ха.

2.1.9. Здравствено стање шума

Здравствено стање у овој ГЈ је добро. Приликом прикупљања таксационих података прикупљани су и подаци о разним видовима штетног утицаја. Најчешће забележени штетни утицаји су од негативног утицаја снега, леда, мрза и ветра – посебно у увалама и потоцима. Мањим делом примећене су и штете од пожара, инсеката и фитопатолошких обољења, а скоро је занемарљив штетан утицај човека и стоке. Неопходно је наставити рад на едукацији и спречавању настанка пожара, узимајући у обзир да је већи део ГЈ заштићено подручје, и да у близини постоје планинске стазе и сл. те је посебно током лета појачана људска активност.

2.1.9.1. Штетни абиотички фактори

Приликом прикупљања података за израду ОГШ установљено је да је тренутно здравствено стање у оквиру ГЈ добро. Оштећења на стаблима узрокована фитопатолошким и ентомолошким обољењима, искључиво су појединачна, и најчешће секундарног карактера, тј. јављају се на оним стаблима која су претрпела извесна оштећења у виду прелома, оштећена приликом сече и извоза сортимената и сл. Оштећења од ветра, снега и леда јављају се у малом обиму, најчешће у виду извала у увалама, а појединачна стабла имају оштећења круна.

Код букве, елементи угрожавања здравственог стања су најчешће -бела трулеж (*Bjerkandera adusta*), бела пегава трулеж (*Fomes fomentarius*, *Pholiota adiposa* i *Plenrotus ostreatus*).

Вештачки подигнуте састојине четинара, генерално узевши, доброг су здравственог стања.

Од штеточина хрстова посебно обратити пажњу на следеће: *Lymantria dispar* L. (Lepidoptera, Limantridae)-губар, *Tortrix viridana* L. (Lepidoptera, Tortricidae)-зелени хрстов савијач, *Erannis defoliaria* Cl. (Lepidoptera, Geomtridae)-велики мрзовац, *Cerambyx cerdo* L.- велика хрстова стрижибуба и *Cerambyx scopoli* L.-мала хрстова стрижибуба (Coleoptera, Cerambycidae), *Coreabus bifasciatus* Ol.- хрстов прстенар (Coleoptera, Vuprestidae) и др.

Здравствено стање је важан податак у спровођењу свих мера заштите шума, а међу најважнијим мерама спада и заштита шума од пожара. У зависности од степена угрожености од пожара, шуме и шумско земљиште према др. М. Васићу –„Шумски пожари“ – Приручник за инжењере и техничаре (1992.), разврстане су у шест категорија:

2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара

Табела 17: Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара

Степен угрожености	Тип састојина	Површина	
		ха	%
I	Састојине и културе борова	7,39	0,5
II	Састојине и културе смрче, јеле и других четинара	0,00	0,0
III	Мешовите састојине и културе четинара и лишћара	0,00	0,0
IV	Састојине храста и граба	21,87	1,4
V	Састојине букве и других лишћара	945,64	60,6
VI	Шикаре, шибљаци и неплодне површине	586,09	37,5
Укупно		1.560,99	100,0

2.1.10. Стање необраслих површина

Табела 18: Стање необраслих површина

Врста земљишта	Површина	
	ha	%
Камењар	50,63	66,2
Укупно неплодно	50,63	66,2
Земљиште за остале сврхе	19,95	26,1
Пут	4,83	6,3
Далековод	0,71	0,9
Зграде и други објекти са окућницом	0,26	0,3
Гробље	0,09	0,1
Укупно зем.за остале сврхе	25,84	33,8
Укупно необрасло	76,47	100,0

Необраслог земљишта у ГЈ има 76,47 ha, обраслог је 1.484,52 ha, што значи да је обраслост 95%.

2.1.11. Фонд и стање дивљачи

Према одредбама Закона о шумама, основа газдовања шумама нема задатак да ближе анализира и оцењује услове за развој дивљачи изузев у контексту потреба усаглашавања шумског и ловног газдовања. На подручју ове ГЈ газдује Ловачки савез Србије преко ловачког удружења “Јастреб” из Беле Паланке. Ловиште “Сува Планина“ је установљено решењем министра пољопривреде, шумарства и водопривреде, “Службени гласник Р.С“ бр. 157/20 од 28. 12. 2020. године. Површина ловишта је 51.695,71 ha.

Бројно стање гајених врста дивљачи за протекли период од 10 ловних година било је следеће

Табела 19: Табела Фонд и стање дивљачи

Врста дивљачи	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Срна	/	/	/	/	/	300	300	310	300	300
Дивља свиња	/	/	/	/	/	200	200	200	200	200
Зеца	/	/	/	/	/	2.056	1.700	1.620	1.480	1.400
Фазан	/	/	/	/	/	200	150	164	160	150
Пољска јаребица	/	/	/	/	/	600	600	634	640	650

Лов дивљачи у ловишту одвијаће се сходно Закону о ловству и важећем Правилнику о ловству ЈП „Србијашуме“ Београд. Сам лов биће организован за групу ловаца на дивље свиње и зечју дивљач, а појединачно за дивље свиње, срнећу дивљач и јеленску дивљач. Сва друга заштићена длакава и перната дивљач ловиће се уз организацију групног лова, док ће се остала дивљач (вук и лисица) ловити уз организацију групног лова и јамарењем. Корисник ловишта дужан је и да обезбеди мир у ловишту, исхрану дивљачи, заштиту дивљачи од болести, предатора, криволова и ловокрађе и временских непогода. Потребно је постепено насељавање дивљачи у ловишту, усклађивање ловне са осталим делатностима у ловишту, усклађивање газдовања са суседним ловиштима и планска организација стручне службе у ловишту. Присуство дивљачи не утиче на редовно газдовање шумама а нису примећена ни битна оштећења на дрвећу.

2.1.12. Стање заштићених делова природе

Преко 90% површине ове ГЈ налази се у заштићеним деловима природе и то мањим делом у Парку природе „Сићевачка клисура“ и већим делом у Специјалном резервату природе „Сува планина“.

Табела 20: Стање заштићених делова природе по степенима заштите

Врста ЗПД	Степен заштите	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
Парк природе "Сићевачка Клисура"	II	111,87	8,26	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	III	46,80	3,45	47,7	>0,0	0,9	>0,0	>0,0
Укупно III "Сићевачка клисура"		158,67	11,71	47,7	0,0	0,9	>0,0	>0,0
Специјални резерват природе "Сува Планина"	I	266,60	19,68	42.675,4	17,6	817,7	17,9	0,3
	III	929,65	68,61	200.331,3	82,4	3.742,3	82,0	1,5
Укупно СРП "Сува Планина"		1.196,25	88,29	243.102,1	100,0	4.561,8	100,0	1,9
Укупно заштићена подручја		1.354,92	100,00	243.149,8	100,0	4.562,6	100,0	1,9

Парк природе „Сићевачка клисура“

На основу члана 43. став 4. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије”, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95) донета је Уредба о заштити парка природе „Сићевачка клисура“ („Службени гласник РС“, бр. 16/2000). природно добро великог значаја и сврстана у II категорију заштите као парк природе.

Сићевачка клисура је заштићена као подручје изузетне биолошке разноврсности и станиште или боравиште великог броја ендемичних, ендемореликтних, реликтних и ретких врста биљака и животиња, као особени пример појаве и међудејства геолошких, геоморфолошких и хидролошких процеса и као предео изражених обележја природне лепоте и успешног споја природе, људских традиционалних делатности и градитељства и културно-историјских споменика.

Сићевачка клисура представља пробојницу реке Нишаве кроз Куновичку површ која тече између јужних падина Сврљишких планина и Суве планине. У морфолошком погледу, Сићевачка клисура представља једну од најимпресивнијих и највреднијих клисурастих и кањонских кречњачких долина у Србији. У оквиру клисуре издвајају се три морфолошке целине – Градишки кањон, Просечка клисура и Островичка котлина. Посебан печат њеном изгледу дају бројне пећине, поткапине, јаме, вртаче, остенаци и импозантни кречњачки екскарпмани Кусаче, поређани у лучни, амфитеатрални низ. Одликује се вишеструким природним и створеним вредностима. Упркос бројним утицајима човека, на подручју клисуре је регистровано присуство већег броја ендемичних, ендемореликтних, реликтних, ретких и у целини гледано, значајних врста биљака, па се са правом може рећи да представља велики рефугијум биљних врста Србије, Балкана и Европе.

Најатрактивнији и највреднији део клисуре је грандиозни Градишки кањон са тесно склопљеним странама, које највећим делом чине вертикалне, степенасто одсечене камене литице. Ширина кањона при дну се углавном своди на речно корито Нишаве. Управо на овим недоступним литицама се гнезди један од последњих парова сурог орла (*Aquila chrysaetos*) у Србији. На излазу из кањона се налази узвишење Облик. Ово узвишење и Јелашничка клисура представљају јединствена и ексклузивна станишта на којима заједно расту врсте српска рамонда (*Ramonda serbica*) и Наталијина рамонда (*Ramonda nathaliae*), терцијарни реликти и ендемити Балкана, градећи заједницу *Ramondietum nathaliae-serbicae*.

Посебну вредност подручја Сићевачке клисуре бројни средњовековни манастири, црквишта, градине и утврђења, цркве и други вредни споменици, локалитети и налазишта. Међу наведеним, два манастира имају статус непокретних културних добара и очувани су у целости – Манастир Свете Богородице и Манастир Свете Петке „Иверица“. Такође, очувани су и делови чувеног римског пута *Via militaris*.

Специјални резерват природе „Сува планина“

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14), Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Сува планина”. део подручја Суве планине у југоисточној Србији, стављен је под заштиту као Специјални резерват природе „Сува планина”, I категорије подручје међународног и националног, односно изузетног значаја.

Сува планина је масив са изузетним појавама и облицима крашког рељефа и ризница седимената различите старости богатих фосилном флором и фауном. До сада је на Сувој планини забележено присуство 1261 биљне врсте, што чини трећину целокупне српске флоре. Међу њима, значајан број врста је реликтне старости и ендемичног карактера. Најистакнутији представници флоре су Панчићева кандилка (*Aquilegia racicicii*) и српска ружа (*Rosa serbica*), локални ендемити ове планине. Суву планину карактерише и изражен вегетацијски диверзитет. Присутни су храстов, буков и четинарски шумски појас завршно са бором кривуљем (*Pinus mugo*), а унутар њих и бројне заједнице ливада, пашњака, стена, сипара и камењара.

Бројне екосистеме насељава разноврсна фауна. До сада је проучено 259 врста инсеката, 80 дневних лептира, 14 врста водоземаца и гмизаваца, 13 врста риба, 139 врста птица и 25 врста сисара. Суву планину настањују велики мрмољак (*Triturus cristatus*), шумска корњача (*Testudo hermanni*), поскок (*Vipera ammodytes*), сури орао (*Aquila chrysaetos*), снежна волухарица (*Chionomys nivalis*), вуц (*Canis lupus*), срна (*Capreolus capreolus*) и дивља свиња (*Sus scrofa*) и многе друге међународно значајне врсте.

Традиционални начин бављења сточарством, виноградарством и воћарством, као и многобројни карактеристични етно-објекти с краја XIX века, вредно су и препознатљиво културно наслеђе заштићеног подручја.

У ПП „Сићевачка клисура овом основном газдовања шумама нису планирани никакви радови.

У СРП „Сува планина“ газдовање у степену заштите III изводиће се уз поштовање свих ограничења из члана 5. уредбе о проглашењу, и у сагласности са чланом 35. закона о заштити природе.

У степену заштите I нема планираних радова.

2.1.13. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Отвореност, односно приступачност шумама представља један од основних предуслова за интензивно газдовање шумама и комплексно коришћење дрвне масе и других шумских производа. Од приступачности шума зависи и обим примене механизације и опреме у газдовању шумама, мања или већа интензивираност газдовања и остваривање природних и финансијских средстава. Од степена отворености шума зависи правилан просторни и временски распоред сеча и добро организовање радова на гајењу шума. Да би се сагледала и оценила развијеност мреже шумским комуникацијама неопходно је анализирати доступност шумском комплексу, како би се спровели планирани циљеви и мере газдовања.

У следећој табели дат је попис свих путних праваца по структури и дужини:

Табела 21: Попис Путних праваца

Бр.путног праваца	Назив пута	Одељења која отвара	Категорија и дужина пута у km		
			Шумски са коловозном конструкцијом	Шумски без коловозне конструкције	Укупно
1	Бојанине воде - Крнева падина	42,41,40,39,38,37,36,35,34,33,32,31,30, 29,28,27	6,91	0	6,91
2	Распадина - Јелов пажар	37,36,35,33,32	0	2,43	2,43
3	Трешња - Здравачка долина	34,31,30	0	2,19	2,19
Укупно			6,91	4,62	11,53

2.1.13.1. Спољашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Северни део ГЈ који није у комплексу отворен је државним путем првог А реда А4 (аутопутем) који повезује Ниш и нишавски крај са Бугарском. Почиње на петљи "Трупале" са аутопутем А1 близу Ниша, затим пролази северно од Ниша, заобилази Сићевачку клисуру и улази у долину Нишаве близу места Црвена Река. Потом пролази поред Беле Паланке, Пирота и Димитровграда, а завршава се на граничном прелазу "Градина" са Бугарском.

Одређени ексклавиран делови ГЈ отворени су локалним асфалтним путевима, а најзначајнију отвореност пружа асфалтни пут Нишка Бања – Јелашница - Бојанине воде.

2.1.13.2. Унутрашња отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Степен отворености газдинске јединице је последица низа фактора, као што су стање састојина, рељеф, врсте дрвећа и планирани етат.

Путеви кроз ГЈ је у дужини 11,53 km, или 0,78 km/1000 ha (обрасле површине ГЈ).

Најзначајнији путни правац у овој ГЈ је Бојанине воде – Крнева падина у дужини од 6,91 km, који се завршава са одељењем 27. Одељења 4-26 која су део комплекса нису отворена а основни изазов отварању је рељеф.

Детаљни планови за одржавање, реконструкцију и изградњу путних праваца биће дати у поглављу план изградње шумских саобраћајница.

2.1.14. Приказ стања недрвних производа

Поред дрвета као главног шумског производа имамо и недрвне односно остале шумске производе као што су: лековито биље, шумски плодови, смола, гљиве, пашњачке и грађевинске површине и материјале.

Газдинска јединица је богата разним плодовима дрвећа, шума и шумског растиња као што су: семе лишћара и четинара, плодови дрена, глога, шипурка, трњине, зове, јагода, купина. Од гљива поменућемо вргањ, јајчару, лисичарку, сунчаницу, буковачу. Од лековитог биља у већим количинама срећемо: маслачак, коприву, бршљан, здравац, кантарион, јагорчевину, хајдучку траву, лазаркињу, копитњак и сл.

2.1.15. Семенски објекти и расандици

У овој ГЈ нема семенских објеката и расадника.

2.1.16. Општи осврт на затечено стање

Газдинска јединица Сува планина – Трем се простире на територији општине Бела Паланка.

Површина ГЈ је 1.560,99 ha (туђе земљиште је 210,69 ha).

Укупна запремина ГЈ је 245.255,3 m³, а запремински прираст је 46.352,3 m³.

Однос обраслих : необраслих површина = 95:5 (%).

Најзаступљенији Газдински Тип је 21110. Високе мешовите шуме букве са површином 932,59 ha (62,8%) запремином од 237.770,5 m³ (96,9%), запремином по ha од 255,0 m³/ha, сапреминским прирастом 4.441,1 m³ (95,8%), сапреминским прирастом по ha 4,8 m³/ha, и процентом прираста од 1,9. Уједно ови подаци представљају високе природне састојине тврдих лишћара у ГЈ.

Изданачке састојине (ГТ 2620. Издавачке мешовите шуме хрстова и ГТ 21120. Издавачке мешовите шуме букве) се налазе на 34,92 ха (2,4%) површине са запремином од 6.216,7 м³ (2,5%) и запреминским прирастом 145,3 м³ (3,1%).

Вештачки подигнуте састојине (ГТ 31210. Високе мешовите шуме борова) се налазе на 7,39 ха (0,5%), са запремином од 1.268,2 м³(0,5%), и запреминским прирастом од 48,8 м³ (1,1%).

Шикаре и шибљаци (ГТ 51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација) налазе се на 509,42 ха (34,3%).

Очуване састојине заузимају површину од 871,00 ха (58,7%), разређене 100,75 ха (6,8%), а девастиране 3,15 ха (0,2%).

Чисте састојине заузимају 547,11 ха (36,9% а мешовите састојине 427,79 ха (28,8%).

Лишњари чине 99,5% укупне запремине а 93,5% тога је буква са запремином од 229.364,4 м³, запреминским прирастом од 4.223,9 (91,1%), и запреминским прирастом од 1,8.

Четинари учествују са 0,5% укупне запремине а највећи удео чини црни бор.

Сврставање запреме по Биолеју показује да танак материјал до 30 см учествује за 69,465,8 м³, (28,3%), средње јак материјал 31-50 см 138.382,3 м³ (56,4%), а јак материјал 51+ см са 37.407,3 м³ (15,3%).

Здравствено стање ГЈ је добро, а појединачна оштећења се јављају од абиотичких, фитопатолошких и ентомолошких фактора.

Што се тиче заштићених подручја 80,6% површине ГЈ је у Специјалном Резервату Природе „Сува планина“, а 10,7% у Парку природе „Сићевачка клисура“.

Разнодобне састојине (ГТ 21110. Високе мештовите шуме букве) доминирају са 778,53 ха (52,5%), запремином од 210.653,6 м³ (85,9%) и запреминским прирастом 3.937,1 м³ (84,9%).

Једнодобне састојине имају неравномеран распоред добних разреда а највећи део је у V и VI добном разреду.

Отвореност ГЈ је 0,78 km/1000 ха (обрасле површине ГЈ). Најзначајнији путни правац је Бојанине воде – Крнева падина у дужини 6,91 km у потпуности са коловозном конструкцијом. Потенцијално повећање отворености је отежано због орографских фактора.

Нема погодних површина за пошумљавање, потенцијалне површине су непогодне и неприступачне, или се очекује природно обнављање.

2.2. Анализа стања и спроведених мера газдовања

2.2.1. Промена шумског фонда по површини

Табела 22: Промена шумског фонда по површини

Година	Укупна површина	Шума	Шумска култура	Шумско земљ.	Неплодно	За остале сврхе	Заузећа	Туђе земљ.
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
2013.	1.764,70	1.447,69	0,00	0,00	87,55	21,96	0,00	207,50
2025.	1.771,68	1.484,32	0,00	0,20	50,63	25,83	0,01	210,69
разлика	+6,98	+36,63	0,00	+0,20	-36,92	+3,87	+0,01	+3,19

Разлике у површини јављају се због употребе дигиталног катастарског плана, а за издвајање коришћени су и ортофото снимци, сателитски снимци из више претходних година. Све ово довело је до побољшане тачности код одређивања површина.

Заузеће је објекат од тврдог материјала у одељењу 46. одсек 7.

2.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела 23: Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Врста дрвећа	Запремина	Запремински прираст 10 год.	Осварени принос	Очекивана запремина	Запремина по премеру	Разлика Премељена - очекивана		Запремински прираст 10 год.
	2015	2015	2015 до 2023	2024	2024	2024-2015		2025.
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	%	m ³
буква	223.455,20	51.519,80	10.169,1	264.805,86	229.364,40	-35.441,46	-13,4	42.239,1
јавор	4.099,10	1.005,80		5.104,90	10.777,60	5.672,70	111,1	2.652,1
китњак	1.708,70	618,9		2.327,60	1.655,70	-671,90	-28,9	487,6
цер	1.259,50	455,5	1,9	1.713,12	873,6	-839,52	-49,0	196,1
планински јавор	690,5	182,1		872,60	0			0,0
млеч	516,4	142,2		658,60	0			0,0
граб	511,8	161,7		673,50	950,1	276,60	41,1	173,0
ОГЛ	448,6	175,2	9,3	614,46	300,8	-313,66	-51,0	102,9
црни јасен	368,9	84,8		453,70	15	-438,70	-96,7	2,0
сладун	339,2	121,1		460,30	42,8	-417,50	-90,7	14,2
багрем	256	149,1	0,7	404,42	0			0,0
бели јасен	196,6	60,8		257,40	16,6	-240,80	-93,6	3,6
јасика	40,8	17,9		58,70	15,9	-42,80	-72,9	3,9
планински брест	14,8	4		18,80	2,6	-16,20	-86,2	1,2
мечја леска	11,8	2,4	0,0	14,20	0			0,0
црвени храст	0	0		0,00	4,7	4,70		1,9
трешња	0	0		0,00	1,8	1,80		0,4
укупно лишћари	233.917,90	54.701,30	10.181,0	278.438,2	244.021,6	-32.466,7	-11,7	45.878,0
црни бор	1.776,30	904,3	4,3	2.676,40	1.170,80	-1.505,60	-56,3	449,1
бели бор	174,8	85,3		260,1	62,9	-197,20	-75,8	25,3
укупно четинари	1.951,10	989,6	4,3	2936,5	1233,7	-1702,8	-58,0	474,4
Укупно	235.869,10	55.691,00	10.185,3	281.374,66	245.255,30	-34.169,54	-12,1	46.352,4

Разлика у запремини од између оне добијене премером и очекиване запреме је 34.169,4 m³, тј.12,1%. Уколико узмемо у обзир планирану сечу у последњој години важења основе од 6.503,8 m³ очекивана разлика је 10,8% а разлози су:

- већа је површина под шумом за 36,63 ha.
- прираст који је добијен по истом методу –а по различитим софтверима за израду ОГШ по актуелној обради даје 22.494,2 m³ - 16,8 % мање него пре 10 год.
- по овој ОГШ под шумом постоје 316 одсека док је у претходној било 219, чиме се делимично повећава прецизност у површини сваког одсека (нпр. део старог одсека се издваја у нови који има знатно мање запреме по ha).
- за анализу узето је одељење 33 код којег се јавља највеће одступање од очекиване запреме. Одсек а по старој ОГШ имао је 515,4 m³/ha, и површину 21,05 ha. Посматрајући дебљинску структуру а посебно степене 57,5 – 112,5, налазимо запремину од 194,4 m³/ha, што је 4.092,12 m³ (само деб. степени 92,5-112,5 имали су 122,2 m³/ha). Неговањем састојине уклањана су и ова стабла, а евидентно је да одсеку и даље али њихов је распоред врло неправилан па је такође упитно да ли су се наша на примерној површини. По овој ОГШ, а сада одсек б 260,76 m³/ha, површине 25,16 ha, дебљински степени 57,5-72,5 дају 18,6 m³/ha што је само 467,9 m³ у целом одсеку. Овакво одступање једно је од објашњења у разлици

између очекиване и премерене запремине. Несумњиво је да се сличан случај јавља и у другим одељењима тј. да су престарела стабла „оптерећивала“ запремину ГЈ.

2.3. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању

2.3.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Табела 24: Досадашњи радови на обнови и гајењу шума по врстама рада

Врста рада	План		Остварење			Планирано 2024.	
	ha	саднице(ком)	ha	%	саднице (ком)	ha	саднице (ком)
Прореде	272,45		123,54	45,3		63,85	
Обнављање	191,25		56,14	29,4		62,35	
Укупно сече	463,70		179,68	38,7		126,20	
Попуњавање природно обновљених површина садњом	0,66	1.327	0,00	0,0	0	0	0
Укупно остали радови на гајењу	0,66	1.327	0,00	0,00	0,00	0,00	0
УКУПНО	464,36	1.327	179,68	38,7	0,00	126,20	0

Остварење од плана је 38,7% а узимајући у обзир планирано остварење од 126,20 ha последњој години важења основе, очекује се укупно остварење од 65,9%.

2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума

Табела 25: Досадашњи радови на коришћењу шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Планирани принос						Остварени принос						% остварења
	главни принос		претходни принос		укупни принос		главни принос		претходни принос		укупни принос		
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	
буква	13.587,6	95,6	10.126,7	98,4	23.714,3	96,8	4.614,6	100,0	5.554,5	99,7	10.169,1	99,8	42,9
цер	356,3	2,5	67,3	0,7	423,6	1,7		0,0	1,9	0,0	1,9	0,0	0,4
багрем	266,8	1,9	0,0	0,0	266,8	1,1		0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,3
китњак	0,0	0,0	41,9	0,4	41,9	0,2		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
граб	0,0	0,0	34,2	0,3	34,2	0,1		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
ОТЛ	0,0	0,0	22,7	0,2	22,7	0,1		0,0	9,3	0,2	9,3	0,1	41,1
сладун	0,0	0,0	2,2	0,0	2,2	0,0		0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно лишћари	14.210,7	100,0	10.295,0	97,1	24.505,7	98,8	4.614,6	100,0	5.566,4	99,9	10.181,0	100,0	41,5
црни бор	0,0	0,0	308,2	100,0	308,2	100,0		0,0	4,3	0,1	4,3	0,0	1,4
Укупно четинари	0,0	0,0	308,2	2,9	308,2	1,2	0,0	0,0	4,3	0,1	4,3	0,0	1,4
Укупно ГЈ	14.210,7	100,0	10.603,2	100,0	24.813,9	100,0	4.614,6	100,0	5.570,7	100,0	10.185,3	100,0	41,0

Реализација, што се тиче коришћења је 41,0%. Случајни и ванредни је 2.005,3 m³ (19,7%). Главни принос је 4.169,2 m³ (40,9%). Претходни принос 4.010,8 (39,4%). Ако се узме у обзир последња година важења основе у којој се планира сеча од 6.503,8 m³, очекује се да ће остварење радова на коришћењу бити 67,3%.

2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање

Површина под шумом већа је за 36,63 ha. Шумско земљиште веће је за 0,20 ha. Неплодно земљиште мање је за 36,92 ha. Земљиште за остале сврхе веће је за 3,87 ha. Постоји заузеће на површини 0,01 ha. Туђег земљишта има више за 3,19 ha. Разлози ових разлика су коришћење дигиталног катастра, другачија категоризација и прецизније издвајање коришћењем сателитских снимака. Заузеће је евидентирано у одељењу 46/7 о чему је обавештено одељење за правне и опште послове ШГ „Ниш“ Ниш и Шумска управа.

Укупна запремина добијена премером мања је за 34.169,54 m³ (12,1%), планираном реализацијом сеча у последњој години важења старе основе очекује се разлика од 10,8%.

Остварење плана гајења је 38,7 % а очекује се 65,9% са последњом годином важења.

Остварење плана коришћења је 41,0%, очекује се 67,3% са последњом годином важења.

2.4. Вредност шума

Вредност шума газдинске јединице је обрачуната као вредност шума у којима је пречером утврђена дрвна запремина и вредност младих састојина за које није утврђена дрвна запремина. У исказаним вредностима није вреднована општекорисна функција шума, као и вредност коришћења осталих шумских ресурса.

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности без шикара и шибљака. Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као егат, уз додатак вредности младих састојина.

2.4.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине

Табела 26: Квалификациона структура укупне дрвне запремине

Врста дрвећа	Бруто m ³	Отпад m ³	Нето m ³	Техника								Просторно		
				F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
				m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
буква	229.364,4	34.404,7	194.959,7	974,8	3.899,2	5.848,8	23.395,2	19.496,0	15.596,8	0,0	69.210,7	0,0	125.749,0	125.749,0
јавор	10.777,6	1.616,6	9.161,0	64,1	183,2	183,2	1.190,9	1.099,3	0,0	0,0	2.720,8	0,0	6.440,2	6.440,2
китњак	1.655,7	248,4	1.407,4	0,0	0,0	0,0	70,4	84,4	56,3	28,1	239,3	0,0	1.168,1	1.168,1
граб	950,1	142,5	807,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	807,6	807,6
цер	873,6	131,0	742,5	0,0	0,0	0,0	37,1	29,7	0,0	74,3	141,1	0,0	601,4	601,4
ОТЛ	300,8	45,1	255,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	255,7	255,7
сладун	42,8	6,4	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,4	36,4
бели јасен	16,6	2,5	14,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,1	14,1
јасика	15,9	2,4	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,5	13,5
црни јасен	15,0	2,2	12,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,7	12,7
црвени храст	4,7	0,7	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	4,0
планински брест	2,6	0,4	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	2,2
трешња	1,8	0,3	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,5
Ук. лишћари	244.021,7	36.603,2	207.418,4	1.038,9	4.082,4	6.032,0	24.693,6	20.709,4	15.653,1	102,4	72.311,8	0,0	135.106,6	135.106,6
црни бор	1.170,8	175,6	995,2	0,0	0,0	0,0	169,2	179,1	149,3	199,0	696,6	298,6	0,0	298,6
бели бор	62,9	9,4	53,4	0,0	0,0	0,0	9,1	9,6	8,0	10,7	37,4	16,0	0,0	16,0
Ук. четинари	1.233,7	185,1	1.048,7	0,0	0,0	0,0	178,3	188,8	157,3	209,7	734,1	314,6	0,0	314,6
Укупно	245.255,4	36.788,3	208.467,1	1.038,9	4.082,4	6.032,0	24.871,9	20.898,2	15.810,4	312,1	73.045,9	314,6	135.106,6	135.421,2

2.4.2. Вредност дрвета на пању

Табела 27: Динарска вредност дрвета по 1m³

Врста дрвећа	Техника							Просторно	
	F	L	K	I	II	III	остало	целулоза	огрев
	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³	дин/m ³
буква	18.303,0	12.019,0	10.015,0	8.083,0	6.609,0	5.475,0			4.790,0
јавор	22.704,0	17.494,0	15.481,0	14.243,0	11.148,0				4.790,0
китњак	44.661,0		19.585,0	17.712,0	12.752,0	7.971,0	5.034,0		4.790,0
граб									4.790,0
цер				7.251,0	4.384,0		5.034,0		4.790,0
ОТЛ									4.790,0
сладун									4.790,0

Врста дрвећа	Техника							Просторно	
	F	L	K	I	II	III	остало	целулоза	огрев
	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³	дин/м ³
бели јасен									4.790,0
јасика									4.790,0
црни јасен									4.790,0
црвени храст									4.790,0
планински брест									4.790,0
трешња									4.790,0
црни бор				8.242,0	7.085,0	5.342,0	3.902,0	3.206,0	
бели бор				11.468,0	9.612,0	7.952,0	3.902,0	3.206,0	

Табела 28: Динарска вредност техничког дрвета укупно

Врста дрвећа	Техника								укупно
	F	L	K	I	II	III	остало		
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин		
буква	17.841.739,4	46.864.419,1	58.575.649,9	189.103.136,5	128.848.883,3	85.392.360,3	0,0	526.626.188,4	
јавор	1.455.936,6	3.205.244,4	2.836.423,3	16.962.382,7	12.255.195,3	0,0	0,0	36.715.182,2	
китњак	0,0	0,0	0,0	1.246.374,5	1.076.813,5	448.728,6	141.694,9	2.913.611,5	
граб	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
цер	0,0	0,0	0,0	269.204,5	130.210,2	0,0	373.790,0	773.204,7	
ОТЛ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
сладун	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
бели јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
јасика	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
црни јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
црвени храст	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
планински брест	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
трешња	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Укупно лишћари	19.297.675,9	50.069.663,5	61.412.073,1	207.581.098,2	142.311.102,4	85.841.088,9	515.484,9	567.028.186,8	
црни бор	0,0	0,0	0,0	1.394.433,8	1.269.196,1	797.464,8	776.664,8	4.237.759,4	
бели бор	0,0	0,0	0,0	104.202,6	92.475,8	63.754,3	41.711,8	302.144,5	
Укупно четинари	0,0	0,0	0,0	1.498.636,3	1.361.671,9	861.219,1	818.376,6	4.539.903,9	
Укупно	19.297.675,9	50.069.663,5	61.412.073,1	209.079.734,5	143.672.774,2	86.702.307,9	1.333.861,5	571.568.090,7	

Табела 29: Динарска вредност просторног дрвета и укупно (тех. + прост.)

Врста дрвећа	Просторно			Укупно техничко + просторно
	целулоза	огрев	укупно	
	дин	дин	дин	дин
буква	0,0	602.337.823,4	602.337.823,4	1.128.964.011,8
јавор	0,0	30.848.416,0	30.848.416,0	67.563.598,3
китњак	0,0	5.595.315,1	5.595.315,1	8.508.926,6
граб	0,0	3.868.229,6	3.868.229,6	3.868.229,6
цер	0,0	2.880.945,2	2.880.945,2	3.654.149,9

Врста дрвећа	Просторно			Укупно техничко + просторно
	целулоза	огрев	укупно	
	дин	дин	дин	дин
ОТЛ	0,0	1.224.900,6	1.224.900,6	1.224.900,6
сладун	0,0	174.417,4	174.417,4	174.417,4
бели јасен	0,0	67.688,8	67.688,8	67.688,8
јасика	0,0	64.645,6	64.645,6	64.645,6
црни јасен	0,0	61.069,3	61.069,3	61.069,3
црвени храст	0,0	19.197,1	19.197,1	19.197,1
планински брест	0,0	10.419,6	10.419,6	10.419,6
трешња	0,0	7.379,2	7.379,2	7.379,2
Укупно лишћари	0,0	647.160.447,0	647.160.447,0	1.214.188.633,9
црни бор	957.196,6	0,0	957.196,6	5.194.956,0
бели бор	51.407,5	0,0	51.407,5	353.552,0
Укупно четинари	1.008.604,1	0,0	1.008.604,1	5.548.508,0
Укупно	1.008.604,1	647.160.447,0	648.169.051,1	1.219.737.141,8

Табела 30: Укупна вредност дрвета у дубећем стању (у дин)

Укупна производна вредност	1.219.737.141,8
Укупни трошкови производње	551.887.866,2
Укупна вредност дрвета у дубећем стању	667.849.275,6

2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)

Табела 31: Вредност младих састојина

Порекло састојина	Старост	Површина ха	Трошкови подизања		Фактор 1,0 P ⁿ	Укупна вредност шума дин
	године		дин/ха	Укупно дин		
Младе високе састојине	11-20	20,23	47.844,30	967.890,19	1,48	1.432.477,48
Укупно		20,23		967.890,19		1.432.477,48

Вредност младих састојина се утврђује по формули:

$$V_n = c * 1,0P^n$$

- V_n - вредност младе састојине
- С - трошкови оснивања младе састојине
- Р - стопа раста трошкова оснивања културе (0,03)
- n - број година младе културе

2.4.4. Укупна вредност шума

Табела 32: Укупна вредност шума

Укупна вредност дрвета на пању	667.849.275,6
Укупна вредност младих састојина	1.432.477,5
Укупно	669.281.753,1

Укупна вредност шума износи 669.281.753,1 дин.

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. Функције и намене шума

Према Закону о шумама (2010.) шуме и шумска земљишта у целини представљају „добро од општег интереса“ због својих бројних користи за друштво. Имајући то у виду газдовање шумама је сложен и одговоран друштвени задатак.

Све функције шума према значају се могу сврстати у три групе:

- Еколошке (заштитне) функције,
- Производне функције и
- Социјалне функције.

Еколошке функције подразумевају заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско-здравствене и друге функције.

Производне функције шума представљене су производњом дрвета (техничког и просторног), производњом дивљачи (крупне и ситне), шумског семена и осталих недрвних шумских производа (лековито биље, гљиве, шумски плодови и др.).

Социјалне функције шума обухватају: туристичко-рекреативне, образовне, научно-истраживачке, одбранбене и друге функције.

У свакој шуми или њеном делу истовремено се остварује више функција шума које се истовремено преплићу и од којих свака од њих има одређени значај за ширу друштвену заједницу. Све ове функције шума потребно је уважити и међусобно ускладити како би се остварио максималан еколошки и економски ефекат.

Поступак при просторно-функционалном реонирању шума, при чему усвајамо принцип полифункционалности, полази од утврђивања приоритетне функције шума.

Утврђивање приоритетне функције, односно основне намене шума, полази од:

- Усвајања унапред утврђених законских решења, којима је намена шума или појединих њених делова већ утврђена, а у складу с тим и приоритетна функција и циљ газдовања условљен њом.
- Да се на основу познатих критеријума изврши утврђивање приоритетне функције шума, односно да се изврши појединачно вредновање шума или њених делова везаних за сваку конкретну функцију, а да се у фази интегралне анализе полифункционалног карактера утврди приоритетна функција.
- Након утврђивања приоритетне функције потребно је остале функције усагласити и разрешити међусобне конфликте. Ово подразумева утврђивање међусобног односа појединих функција према приоритетној функцији шума, односно у којој мери се поред приоритетне могу остварити и друге функције шума.

Однос појединих функција шума према приоритетној функцији може бити следећи:

- Да су поједине функције шума спојиве са приоритетном функцијом, односно да се са истим функционалним захтевима у потпуности остварују и друге функције шума.
- Да се поједине функције шума налазе у извесном конфликту са приоритетном функцијом или да за своје остварење захтевају другачије функционалне захтеве, тако да се не остварују у потпуности, али их је потребно планирати у оној мери у којој не угрожавају приоритетну функцију и у том смислу представљају допунске функције шума.
- Да су поједине функције шума толико супротне приоритетној функцији те се не могу остваривати, а у складу с тим не могу се ни планирати, па се као такве могу назвати искључиве функције.

Шуме по Закону о шумама (Сл. гл. РС, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18) имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су:

1. општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема;
2. очување биодиверзитета;
3. очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице;
4. ублажавање штетног дејства „ефекта стаклене баште“ везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе;
5. пречишћавање загађеног ваздуха;
6. уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа;
7. прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом;
8. заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта;
9. стварање повољних услова за здравље људи;
10. повољни утицај на климу и пољопривредну делатност;
11. естетска функција;
12. обезбеђивање простора за одмор и рекреацију;
13. развој ловног, сеоског и екотуризма;
14. заштита од буке;
15. подршка одбрани земље и развоју локалних заједница.

Према утврђеним приоритетним функцијама шума, односно њихови делови могу бити:

1. привредне шуме;
2. шуме с посебном наменом.

Шуме с посебном наменом су:

- заштитне шуме;
- шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа;
- шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела;
- шуме значајне естетске вредности;
- шуме од значаја за здравље људи и рекреацију;
- шуме од значаја за образовање;
- шуме за научно-истраживачку делатност;
- шуме културно-историјског значаја;
- шуме за потребе одбране земље;
- шуме специфичних потреба државних органа;
- шуме за друге специфичне потребе.

Шуме у заштићеним природним добрима имају приоритетну функцију шума са посебном наменом.

Привредна функција шума остварује се коришћењем шумских производа и валоризацијом општекорисних функција шума ради остваривања прихода.

Намена шума утврђује се, у складу са приоритетним функцијама шума, у плану развоја шумског подручја.

У складу са наведеним утврђује се општа и основна намена сваке састојине. Општа намена се односи на комплекс шума као целине у складу са општим циљевима газдовања. Основна намена представља приоритетну функцију шума.

С обзиром на све сложеније функције шума због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у појединим деловима шумског комплекса, намеће се потреба да се изврши просторна подела шумског комплекса, у зависности од приоритетне намене (функције) њихових појединих делова.

Табела 32: Опште и основне намене

Општа намена	Основна намена
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	10. Производња дрвета
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	26. Заштита земљишта од ерозије
	66. Стална заштита шума (изван газд. третмана)
16. Парк природе	52. Парк природе - II степен заштите
	53. Парк природе - III степен заштите
21. Специјални природни резерват	55. Специјални резерват природе I степена
	57. Специјални резерват природе III степена

Општа намена „10“ - шуме и шумска станишта са производном функцијом за комплексе шума за које посебним законским актима није утврђена другачија намена, а при том максимална производња и коришћење производних потенцијала станишта нису у конфликту ни са једним другим општим циљем газдовања.

- **Основна намена "10" - Производња дрвета**

Приоритетна функција је максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета, али се при томе не занемарују и остале производне, општекорисне и социјалне функције шума. Да би крајњи циљ, максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета био остварен, шума мора бити у нормалном стању по свим показатељима на датом станишту. Оног момента када се шума налази у нормалном стању, осим производне функције остварују се и остале функције шума (или бар већина њих) са мањим степеном и представљају допунске функције. Искључивих (потпуно конфликтних) функција скоро да нема.

Функционални захтеви састојина за остварење ове наменске целине садржани су у:

- избору врста дрвећа на типолошкој основи;
- форсирању мешовитих састојина ради обезбеђења њихове биолошке стабилности;
- форсирању узгојно-структурних облика у складу са особинама врста дрвећа и станишта на коме се налазе;
- форсирању потпуног склопа;
- форсирању оптималне шумовитости;
- мелиорацији деградираних шума;
- примени механизације у свим фазама неге састојина и сечи и изради дрвних сортимената;
- оптималној отворености шумског комплекса шумским саобраћајницама (путеви, влаке).

Општа намена „12“ - шуме са приоритетним заштитним функцијама за комплексе шума чији је приоритетни циљ газдовања у вези са заштитном улогом шума (подручја изворишта вода, ерозионо лабилна подручја и сл.).

- **Основна намена "26" - Заштита земљишта од ерозије**

Приоритетна функција у овој наменској целини је заштита земљишта од водне ерозије. Критеријуми за издавајање ове наменске целине обухватају:

- ерозионе бразде на површини земљишта;
- стрме до врло стрме стране нагиба преко 30°;
- сува и плитка скелетна земљишта;
- стране са нагибом преко 20° на иловастој подлози;
- двослојна земљишта и на мањим нагибима.

Функционални захтеви састојина за противерозиону заштиту земљишта су:

- избору врста на типолошкој основи;
- потпуна обраслост;
- пребирна структура састојина, у условима где то не одговара биолошким особинама врста дрвећа, формирати двоспратне и вишеспратне састојине;
- форсирање изданачких састојина на двослојним земљиштима;
- искључити производњу дугачких сортимената;
- грађевину остављати у састојини уз потпуну успоставу шумског реда;

- механизовани начин извлачења подредити анималном;
- сечу и извлачење сортимената ограничити на зимски период;
- забранити спуштање и извлачење стабала по линији највећег пада терена;
- густину шумских комуникација свести на минимум;
- превентивна заштита шума од шумских штеточина (енто и фито порекла), као и од пожара.

Искључују се чисте сече на великим површинама, односно реконструкција деградираних шума мора се вршити на мањим површинама у више наврата. Интензитет сеча мора бити умеренији и чешћи. Подразумева се да обнављање ових шума мора бити дугог периода (стварање разнодобних или пребирних шума).

- **Основна намена "66" - Стална заштитна шума (изван газдинског третмана)**

Састојине ове наменске целине налазе се на врлетном, неприступачном терену (нагиба преко 40°) или су орографски услови били су одлучујући фактор да се ове састојине препусте спонтаним природним процесима развоја и да се ставе ван газдинског третмана, јер је човек немоћан да преузме било какве мере да би унапредио постојеће стање.

Општа намена „16“ – Парк природе

- **Основна намена "52"- Парк природе II степена заштите и**
- **Основна намена "53"- Парк природе III степена заштите**

На основу Уредбе о заштити Парка природе „Сићевачка клисура“ (Сл. гл. РС бр. 16 од 10.05.2000.), Сићевачка клисура ставља се под заштиту као природно добро од великог значаја и сврстава у II категорију заштите као парк природе, „као подручје изузетне биолошке разноврсности и станиште или боравиште великог броја ендемичних, ендемореликтних, реликтних и ретких врста биљака и животиња, као особени пример појаве и међудејства геолошких, геоморфолошких и хидролошких процеса и као предео изражених обележја природне лепоте и успешног споја природе, људских традиционалних делатности и градитељства и културно-историјских споменика“.

На подручју Парка природе „Сићевачка клисура“ установљава се режим заштите III степена на већем делу подручја, површине од 6.555 ha и режим заштите II степена на локалитетима Градиштанског кањона и Вис - Кусаче укупне површине 1.191 ha.

У Парку природе "Сићевачка клисура" у режиму III степена заштите забрањено је:

- 1) узнемиравање, уништавање и сакупљање заштићених врста флоре и фауне;
- 2) уносити стране дивље животињске врсте, као и стране врсте биљака, осим за потребе спречавања ерозије и клизишта у грађевинским подручјима и гајења агрокултура на пољопривредним површинама сеоских домаћинстава;
- 3) сећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију на странама кањона, као и на осталим деловима подручја парка кад се тиме угрожава биолошка разноврсност и стабилност природних екосистема и изазивају процеси ерозије;
- 4) изводити радове и активности које би нарушиле геоморфолошке одлике подручја (експлоатације бигра, камена, шљунка и других минералних сировина, отварање позајмишта земље, одлагање и депоновање земљишта и другог материјала, каптирање извора или делова водотока) и обављати друге делатности и предузимати друге радове којима се уништава природа, односно угрожавају вредности парка природе;
- 5) градити индустријске, инфраструктурне и друге објекте или изводити радове којима се загађују ваздух, земљиште и воде, смањује њихова количина, просторни и временски распоред или се угрожава амбијент и заштићена околина непокретних културних добара и добара под претходном заштитом;
- 6) обављати било какве радове у заштићеној околини непокретних културних добара без претходно прибављених услова и сагласности надлежне службе за заштиту споменика културе и природе;
- 7) градити викенд објекте изван грађевинског подручја утврђених просторним планом подручја парка природе;
- 8) депоновати комунални и индустријски отпад и секундарне сировине.

У Парку природе "Сићевачка клисура" на локалитетима Градиштански кањон и Вис - Кусача, осим мера из режима III степена заштите, прописују се и мере из режима II степена заштите којим се:

1. Забрањује:

- 1) отварање и рад каменолома;
- 2) градити било које објекте, укључујући и привремене планинарске и шумарске објекте и друге сличне објекте, осим радова на одржавању магистралног пута Е-5 Ниш-Софија и пруге и уређење путног и пружног појаса, као и viseћег моста на уласку у Градиштански кањон;
- 3) трасирање и уређење нових шумских путева и планинарских стаза, осим постојећих;
- 4) сакупљање шумских и других плодова, печурки и лековитог биља;
- 5) лов дивљачи;
- 6) крчење шуме, кресање лисника, извлачење лежавине, жирење и подбељивање стабла, као и испаша стоке на површинама под шумом и на шумском земљишту, осим ограниченог пасарења;
- 7) каптирање извора и захватање воде на водотоцима.

2. Обезбеђује се:

- 1) евидентирање типова посебно значајних станишта и животних заједница, врста флоре и фауне, односно укупног биодиверзитета парка природе, а нарочито угрожених врста флоре и фауне;
- 2) праћење стања очуваности, односно угрожености природних вредности и на тим основама планирање заштитних и узгојних радова на шумском земљишту и шумама и другим деловима подручја парка природе;
- 3) реинтродукција и реколонијација ишчезлих врста које су некада насељавале подручје парка природе, изградња хранилишта за некрофаге врсте птица и друге активности на очувању и унапређивању стања популација ретких угрожених врста флоре и фауне;
- 4) праћење стања природних вредности и успостављање мониторинга, научноистраживачки и образовни рад и
- 5) презентација природних вредности и културних добара парка природе.

Општа намена „21“ Специјални резерват природе

- **Основна намена „55“ Специјални резерват природе I степена и**
- **Основна намена „57“ Специјални резерват природе III степена**

На основу **Уредбе о проглашењу Специјалног Резервата Природе „Сува планина“** ("Службени гласник РС", број 72 од 19.08.2015.) део подручја Суве планине у југоисточној Србији, ставља се под заштиту као Специјални резерват природе „Сува планина”, I категорије подручје међународног и националног, односно изузетног значаја.

Специјални резерват природе „Сува планина” ставља се под заштиту ради очувања биолошких, предеоних, геолошких и геоморфолошких вредности, изузетног фаунистичког и флористичког диверзитета, односно великог броја врста биљака и животиња међу којима има ендемичних, реликтних, строго заштићених и заштићених врста, нарочито 58 врста лишјајева, 1244 таксона флоре, 259 таксона инсеката, 12 врста риба, 23 врсте водоземаца и гмизаваца, 139 врста птица и 26 врста сисара. Поред јединственог живог света, на подручју Суве планине налазе се објекти геолошког и културно-историјског наслеђа.

Специјални резерват природе „Сува планина”, укупне површине 18 116 ha 68 a 97 m² налази се на територији општине Нишка Бања, Гацин Хан и Бела Паланка.

На подручју Специјалног резервата природе „Сува планина” успостављају се режими заштите I, II и III степена (У овој ГЈ нема површина под степеном заштите II)

Режим заштите I степена, утврђује се на површини 848 ha 20 a 95 m² односно 4,68 % подручја у државном власништву, режим заштите II степена на површини 2194 ha 54 a 37 m² односно 12,11 % подручја и режим заштите III степена на површини од 15 073 ha 93 a и 65 m² односно 83,21% подручја, у државном и приватном власништву.

Режим заштите I степена обухвата две засебне целине: „Мосор” и „Соколов камен – Трем – Смрдан – Дивна горица”.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањује се коришћење природних ресурса, изградња објеката, као и извођење било каквих радова.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена радови и активности се ограничавају на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе које нису у супротности са циљевима очувања природних вредности;
- 3) обележавање граница;
- 4) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, природних непогода, удеса, реконструкција, болести и пренамножења одређених биљних и животињских врста, санација и одржавање постојећих објеката од посебног значаја, као што су високонапонски далеководи.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, поред забрана радова и активности утврђених чланом 35. Закона о заштити природе, забрањује се и:

- 1) извођење активности које могу довести до оштећења или деградације објеката геонаслеђа (подразумева и узимање фосилног материјала са профила);
- 2) експлоатација бигра;
- 3) уништавање, узнемиравање, сакупљање и предузимање других активности, којима би се могле угрозити биљне и животињске врсте, и њихова станишта;
- 4) свако порибљавање водотока, осим оног утврђеног важећим програмима;
- 5) изградња нових рибњака и проширење постојећих;
- 6) испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода неодговарајућег квалитета у површинске водотоке или друге реципијенте;
- 7) формирање мрциништа;
- 8) коришћење отровних мамаца за псе и вукове;
- 9) стварање депонија отровних супстанци и осталог опасног отпада, као и изградња објеката за прераду или уништавање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада;
- 10) изградња објеката и њихово инфраструктурно опремање до доношења одговарајућег планског акта, осим адаптације, санације и реконструкције већ постојећих сеоских, стамбених и туристичко-рекреативних објеката.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена радови и активности се ограничавају на:

- 1) експлоатацију и примарну прераду минералних сировина за подручја за која су сходно закону којим се уређује рударство и геолошка истраживања започете активности уз услов да морају бити на удаљености од 2–3 km од подручја са утврђеним режимом заштите I и II степена;
- 2) очување и унапређење разноврсности аутоктоног живог света, посебно ретких, заштићених и у другом погледу значајних биљних и животињских врста, њихових популација и станишта;
- 3) примену мера у газдовању шумама којима се осигурава умерено повећање површина под шумским екосистемима и побољшање њихове структуре и здравственог стања, посебно у погледу заступљености виших узгојних типова, количине и квалитета дрвне масе, разноврсности и аутоктоности флористичко-дендролошког састава;
- 4) очување и обнављање објеката народног градитељства (кућа, вајата, бунара, амбара/кошева, сеника, качара, воденица и др) и уређење места на којима се налазе; сакупљање, конзервација и чување предмета, алата и опреме везаних за традиционални сеоски живот, очување усамљених примерака или група шумског дрвећа на ливадама, њивама, поред путева и у двориштима;
- 5) изградњу, реконструкцију и одржавање објеката електроенергетске, телекомуникационе, хидротехничке, саобраћајне и комуналне инфраструктуре;
- 6) рекултивацију деградираних површина;
- 7) уређење објеката и места за привремено одлагање и сакупљање комуналног и пољопривредног отпада;
- 8) изградњу мањег броја базена за воду за потребе напајања стоке и противпожарну заштиту у близини границе подручја са режимима заштите I и II степена уз услов да се вода допрема цевоводима;
- 9) извођење свих радова на удаљености од минимум 100 m у пречнику од стабала у чијим се крошњама налазе гнезда строго заштићених и заштићених врста;
- 10) сечу старих репрезентативних јединки аутохтоних врста дрвећа;
- 11) примену хемијских средстава уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине при обављању радова и активности у области сточарства, ратарства, воћарства и виноградарства са циљем популарисања и преласка на органску производњу и обнављање и чување старих сорти и врста биљних култура и раса домаћих животиња.

Шуме високих заштитних вредности

У оквиру спровођења процеса сертификације шума у ЈП „Србијашуме” једна од обавеза је и израда прегледа шума високих заштитних вредности. FSC™ (Forest Stewardship Council) стандард дефинисао је шест категорија шума високих заштитних вредности, а у овој газдинској јединици присутне су две:

- **HCV 1** – Подручја која на глобалном, регионалном или друштвеном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета на површини од 1.354,92 ha (91,3%).
- **HCV 4** – Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама на површини од 123,27 ha (8,3%).

Табела 33: Шуме високих заштитних вредности (High Conservation Value Forests)

Шифра НЦ	Основна намена - приоритетна функција	Категорија НCV шума	Површина		Запремина		Прираст		Iv/V	
			ha	%	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha		%
52	Парк природе II степена	1	111,87	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0		
53	Парк природе III степена		46,80	3,2	47,7	47,7	0,9	0,0	1,8	
55	Специјални резерват природе I степена		266,60	18,0	42.675,4	42.675,4	817,7	3,1	1,9	
57	Специјални резерват природе III степена		929,65	62,6	200.331,3	200.331,3	3.742,3	4,0	1,9	
Свега:			HCV 1	1.354,92	91,3	243.054,4	179,4	4.560,9	3,4	1,9
26	Заштита земљишта од ерозије	4	104,79	7,1	1.157,5	11,0	39,0	0,4	3,4	
66	Стална заштита шума (изван газдинског третмана)		18,48	1,2						
Свега:			HCV 4	123,27	8,3	1.157,5	9,4	39,0	0,3	3,4
10	Производња дрвета		6,13	0,4	1.043,5	170,2	35,3	5,8	3,4	
Свега остале НЦ:				6,13	0,4	1.043,5	170,2	35,3	5,8	3,4
Укупно за ГЈ:				1.484,32	0,4	245.255,4	165,2	4.635,2	3,1	1,9

Начин газдовања у шумама које су одређене као шуме високе заштитне вредности (HCVF) не мења се битно у односу на тренутни начин газдовања. Разлика је у томе што се прате атрибути карактеристични за те шуме и да се активности газдовања у HCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви

Циљеви газдовања шумама представљају основно опредељење и полазни елемент у планирању. Опредељење је да се спроводи одговорно и одрживо газдовање шумама у складу са одредбама FSC™ стандарда и принципима сертификације шума. Полазећи од положаја газдинске јединице, као и од многобројних потреба, садашњих и будућих утврђују се општи и посебни циљеви газдовања шумама. Обзиром на све сложеније функције шума, због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у одређеним деловима ГЈ намеће се потреба да се испоштује правни акт прилагођен одређеној намени и режимима заштите.

Циљеви газдовања шумама, с обзиром на њихов значај, деле се на:

- опште циљеве газдовања и
- посебне циљеве газдовања.

Општи циљеви газдовања

Општи циљеви газдовања произилазе из основног задатка шумарства, а који се одликују у обезбеђењу потреба и захтева друштва и привреде за појединим производима или користима које шума даје, уз примену Члана 4. Закона о шумама, а који гласи: „Очување, заштита и унапређење стања шума, коришћење свих потенцијала шума и њихових функција и подизање нових шума у циљу постизања

оптималне шумовитости, просторног распореда и структуре шумског фонда у Републици Србији, јесу делатности од општег интереса”.

Општи циљеви газдовања шумама садржани су у захтевима да се шуме морају одржавати, обнављати и користити тако да се очува и повећа њихова вредност и општекорисне функције, обезбеди трајност, заштита и стално повећање прираста и приноса. Овакав однос према шуми захтева дужи временски период, те се циљеви као такви могу сматрати дугорочним циљевима газдовања, а њихова реализација се планира за период дужи од једног уређајног раздобља.

На основу претходног, а полазећи од природних и економских услова у којима се налазе ове шуме, од стања састојина и испољених тенденција њиховог развоја и намене, општи циљеви су:

1. Заштита и стабилност шумских екосистема,
2. Одржавање, очување и повећање вредности биодиверзитета,
3. Санација општег стања деградираних шумских екосистема,
4. Обезбеђење планиране обраслости,
5. Очување функционалне трајности и повећање приноса,
6. Повећање приноса и постизање и очување трајности,
7. Обезбеђење услова за узгој, заштиту и коришћење дивљачи,
8. Повећање укупне вредности шума и њених општекорисних функција.

Разумним и рационалним коришћењем и свеобухватном заштитом, обезбеђује се трајност оптималног коришћења ових шума. У оквиру шума и шумског станишта са примарном, производно заштитном функцијом циљ газдовања је: производња техничког и целулозног дрвета бољег квалитета, уз истовремену заштиту шумских екосистема на подручју од нежељених последица ерозионих процеса и других утицаја.

Посебни циљеви газдовања

Посебни циљеви газдовања шумама проистичу из општих циљева као и из стварних састојинских и станишних услова. Ови циљеви произилазе из посебних наменских опредељења, који важе за целу шуму или за поједине њене делове. Мада се ови циљеви одређују за сваку газдинску класу, они имају много заједничког за све састојинске целине. Шуме ове газдинске јединице по својој основној намени су производно - заштитне и служе првенствено за производњу дрвета, како огревног тако и дрвета за прерађивачке капацитете, као и за производњу осталих шумских производа, вршећи истовремено заштитну и све остале општекорисне функције.

Посебни циљеви газдовања и мере за њихово спровођење утврђују се по газдинским класама за више газдинских класа хомогених особина и блиских узгојних потреба и њима одговарајућих захвата на нези и обнови шума, посебни циљеви и мере за њихово остварење исказују се заједно.

У газдинској јединици „Сува планина-Трем“ дефинисани су посебни циљеви газдовања:

- Заштита земљишта од ерозионих процеса;
- Заштита и очување заштићених реликтних, ретких и угрожених врста флоре и фауне;
- Производња дрвета и недрвних шумских производа;
- Заштита биодиверзитета у ГЈ као целини;
- Изградња инфраструктуре прилагођена стандардима и прописима;
- Поправка старосне структуре.

Ови циљеви треба да се остваре у оквиру газдинских типова, а њихова реализација се планира за период трајања уређајног раздобља. Полазећи од ове концепције, као и напред истакнутих општих циљева, утврђују се следећи посебни циљеви:

1. **Биолошко - узгојни**, који обезбеђују трајно и стално повећање прираста и приноса шума, односно највећу производњу запремине најбољег квалитета и вредности, коришћењем еколошких услова.
2. **Технички**, који обезбеђују услове за остваривање биолошких циљева газдовања шумама (изградња и одржавање шумских саобраћајница и других објеката).

3. **Производни**, који утврђују перспективну могућност производње шумских производа, одређених по сортиментима и количинама за подмирење потреба индустрије за прераду дрвета и осталих потрошача и производња осталих шумских производа.
4. **Општекорисни**, који су предмет законске регулативе, а произилазе из заштитне, хидролошке, климатолошке, хигијенско-здравствене, туристичко-рекреативне, привредне, наставне, научно-истраживачке и одбранбене функције шума.

Наменска целина 10 – производња дрвета

За природне шуме тврдых и меких лишћара ове наменске целине одређују се следећи посебни циљеви:

- максимална производња техничког дрвета најбољег квалитета;
- повећање дрвне запремине и запреминског прираста;
- очување и поправак разнодобне структуре;
- поправак старосне структуре;
- поправак дебљинске структуре;
- поправак здравственог стања;
- обзиром на велико учешће састојина изданачког порекла, пре свега основни циљ за ове састојине је поправак стања по пореклу, односно превођење истих у високи узгојни облик.

За вештачки подигнуте шуме четинара ове наменске целине одређују се следећи посебни циљеви:

- поправак здравственог стања;
- поправак дебљинске структуре;
- максимална производња техничког дрвета најбољег квалитета;
- повећање дрвне запремине и запреминског прираста.

Наменска целина - 26 (заштита земљишта од ерозије,) уписује се за законом утврђене шумске површине за заштиту земљишта - Просторним плановима за Националне паркове, заштитне шуме у II зони заштите, по Катастру и картама ерозије подручја ерозионих процеса и ерозиона подручја по Закону о водама.

За шуме које припадају овој наменској целини одређују се следећи посебни циљеви:

- Заштита земљишта од ерозије;
- Заштита и унапређивање режима вода;
- Заштита од климатских екстрема;
- Заштита од штетних имисионих дејстава;
- Одржавање саобраћајница и објеката који служе газдовању шумама;
- Потпуније коришћење продукционе способности станишта и повећане производње, као и јачање заштитно регулаторних функција шума;
- Производња дрвета одговарајућег квалитета;
- Производња осталих производа шуме;
- Планско отварање шумског комплекса изградњом мреже путева;
- Рационално коришћење дрвне масе израдом највреднијих сортимената;
- Максимално механизовати све радне процесе у циљу рационализације свих фаза рада;
- Стручно оспособљавање и усавршавање кадрова за увођење нових технологија.
- Поправка стања шума по пореклу.
- Поправка стања по старосној структури.
- Поправка стања по дебљинској структури.

Код површина које нису обухваћене законима при предлагању ове категорије заштитних шума полази се од њене основне дефиниције да противерозна заштитна шума земљишта треба да штити своје станиште као и околне површине од дејства ерозије (водом, снегом, ветром) и испошћавања земљишта, као и од клизишта. Заштитна шума земљишта картира се само онда ако је толико изражена да условљава посебан начин газдовање.

Угроженост од ерозије одређена је у суштини следећим факторима: нагибом терена, рељефом, типом (подтипом) земљишта, експозицијом, висином падавина, климом и врстом коришћења. Због великог броја фактора и њихове међусобне зависности могу се дати само условне смернице за оцену угрожености ерозијом неке шумске површине

Шикаре

За газдинске класе шикара је установљена приоритетно заштитна функција, што значи главни циљ је заштита земљишта од ерозионих дејстава. У шикарама се предвиђа прелазно газдовање што се може тумачити да је у зависности од околности могуће проводити мере неге санитарним сечама и чишћењем.

Необрасле површине

Необрасле површине су дефинисане одређеном еколошком припадношћу која је продуктивна за подизање нових шума. Необрасле површине категорисане као земљиште за остале сврхе се задржавају као такве, а у циљу повећања квалитета амбијентности подручја и друге намене. Све необрасле површине способне за пошумљавање привести шумској култури, осим оних необраслих делова који су или ће бити по својој глобалној намени искључене из редовног газдовања. Циљ је очување и повећање шумовитости. резерви, обезбеђивање естетске улоге шуме, коришћење простора за рекреацију и туризам.

3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања шумама

Избор система газдовања

На основу биолошко-еколошких особина врсте дрвећа, као врста и начина сеча којима се омогућава природно подмлађивање, долази се до избора одговарајућег начина обнављања шума, а самим тим је одређен систем газдовања. Под начином, односно системом газдовања шумама подразумева се комплексна примена производно-еколошких и техничко-организационих мера у одређеним типовима шума.

Техника гајења, заштите, планирања, коришћења и економије при сечама обнављања и неговања шума на основу природних и радних услова обједињена је у једну складну целину. У добром систему газдовања нема случајности и неконтролисаних газдинских поступака. Сви газдински поступци унапред су утврђени и као такви представљају једну целину, односно посебну концепцију газдовања. Системи газдовања обично носе имена врста сеча које се у њима примењују.

На основу конкретних састојинских прилика у овој газдинској јединици и досадашњег газдовања, а уважавајући биолошке особине врста дрвећа, усвојени су следећи системи газдовања:

Састојинско газдовање применом оплодних сеча кратког периода обнављања – примењиваће се у издначким састојинама букве и издначким састојинама храстова.

Састојинско газдовање – оплодна сеча дугог периода за обнављање – групимично - оплодна сеча вршиће се у свим структурном разнодобним шумама (посебног подмладног раздобља 20 год. и општег подмладног раздобља 40-60 год.)

За све вештачки подигнуте састојине примењиваће се састојинско газдовање.

Газдовање спонтано развоји састојине - примењиваће се у шикарама и шибљацима.

Избор узгојног облика

Основни узгојни облик (циљна шума) коме дугорочно треба тежити, је висока шума (независно од начина обнове природним - приоритетним или вештачки изнуђеним путем).

Избор структурног облика

Избор структурног облика већ је решен избором система газдовања, а условљен је као и систем газдовања затеченим састојинским стањем, утврђеним приоритетним функцијама то јест функционалним захтевима и биолошким особинама главних врста дрвећа (едификатора) које граде састојине.

Уважавајући биолошке особине врста дрвећа које граде састојине и хитности поправке затеченог стања, код свих једнодобних састојина као структурни облик задржати једнодобне састојине, а код свих разnodобних задржати разnodобне састојине.

Избор врста дрвећа

Правилан избор врста дрвећа којима одговарају измењени климатски услови дефинисани климатским сценаријима могу обезбедити дугорочно осигуравање правилног раста и развоја шумских екосистема и тиме дугорочно обезбедити будућим генерацијама задовољење друштвених потреба у економском, еколошком и социјалном смислу.

Предност се даје аутохтоним врстама дрвећа, а само природи најадаптираније алохтоне врсте дрвеће се предлажу у ограниченом проценту и то углавном као мале групе на местима где није успело природно подмлађивање аутохтоних врста дрвећа у састојини.

Главна (аутохтона) врста дрвећа у ГЈ „Сува планина – Трем“ је **буква** са 93,5% учешћа. Оваква неједнакост је условљена еколошком и типолошком припадношћу у највећој мери поменутог комплекса газдинске јединице. Дугорочни узгојни циљ у односу на мешовитост је опредељен на учешће букве до 70% и осталих врста дрвећа до 30% (првенствено племенитих лишћара, и четинара).

Ако се јави потреба за пошумљавањем (суша, елементарне непогоде и др.), првенствено треба користити аутохтоне врсте у складу са дефинисаном еколошком припадношћу за сваки појединачан локалитет. Од овога се може одступити само на површинама где је констатована деградираност земљишта и при томе је могуће користити и друге алтернативне врсте дрвећа, али се на тим површинама морају дефинисати микролокалитети и на њима користити аутохтоне врсте дрвећа.

Избор начина сече обнављања и коришћења

Од изабраног начина обнављања зависи структурни облик будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса. Начин обнављања пре свега зависи од биолошких особина врста дрвећа које граде састојине (особине састојине), особина станишта и економских прилика.

За шуме ове газдинске јединице одређују се следећи начини сече обнављања и коришћења шума:

- За **високе једнодобне састојине** примењиваће се селективне и санитарне проредне сече, а у састојинама које су достигле предвиђену опходњу започети обнављање припремним, оплодним и завршним секом оплодне сече;
- За **високе разnodобне састојине** предвиђена је групимично – оплодна сеча;
- За **изданацке састојине**, примениће се оплодна сеча кратког подмладног раздобља (до 20 година);
- За изданацке састојине до њиховог превођења у виши узгојни облик примењиваће се селективне проредне;
-
- За **вештачки подигнуте састојине** као начин коришћења до зрелости за сечу примењиваће се проредне сече;
- Санитарна прореда је фаза у гајењу састојина у којима се врши отклањање оштећених и болесних стабала, а обнављање се, касније, врши, у зависности да ли је главна врста аутохтона или не, оплодним сечама кратког периода обнављања, или се врши чиста сеча.

Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се следеће мере неге шума:

- Селективне проредне у одраслим састојинама (од фазе касног младика до за сечу зрелих састојина) како у природним тако и у вештачки подигнутим;
- Чишћење у младим природним састојинама (у фази касног подмлатка и раног младика);

- Осветљавање подмладка - младика жељених врста ручно: два или три пута у уређајном периоду.

Уређајне мере

Избор опходње и дужина подмладног раздобља

У једнодобним шумама неопходно је одредити дужину трајања производног процеса - опходње. На основу сагледавања производних потенцијала станишта, особина врста дрвећа и основне намене одређена је оријентациона дужина трајања производног процеса за основне врсте:

- За **високе једнодобне састојине букве** одређује се опходња од 120 година, а дужина подмладног раздобља (период обнављања) у трајању од 20 година;
- За **високе једнодобне састојине хрстова** одређује се опходња од 100 година, а дужина подмладног раздобља (период обнављања) у трајању од 20 година;
- Код **високих разнодобних састојина** треба разликовати опште и посебно подмладно раздобље.

Посебно подмладно раздобље се односи на групу – подмладно језгро и износи 20 година.

Опште подмладно раздобље односи се на време потребно да се започне и доврши обнављање читаве састојине и износиће оријентационо 50 год.

- За **изданацке састојине** које ће се конверзијом превести у високи узгојни облик, одређује се опходња од 80 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година.
- За **вештачки подигнуте састојине четинара** одређује се оријентациона опходња од 80 година, а техничка опходња оријентационо 50 год.

Избор периода за постизање оптималне обраслости - степена шумовитости

Однос обрасле и необрасле површине износи (95:5 %), тако да оснивање нових шума није потребно.

Уређајно раздобље

Законом о шумама важност основе је 10 год. те је то и период који се узима за уређајно раздобље.

4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

На основу утврђеног стања шума и прописаних краткорочних циљева и могућности њиховог обезбеђења, израђују се планови будућег газдовања. Основни задатак планова газдовања шумама је да у зависности од затеченог стања, омогући подмирење одговарајућих друштвених потреба и унапређење стања шума као дугорочног циља.

4.1.1. План гајења шума

4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума

Табела 34: План обнављања и подизања нових шума по газдинским типовима

Газдински тип	311	329	Укупно
	Обнављање природним путем оплодним сечама	Обнављање групимично оплодним сечама	
	ha	ha	ha
2620. Изданаčke мешовите шуме хрстова	6,34		6,34
21110. Високе мешовите шуме букве	60,27	197,00	257,27
Укупно	66,61	197,00	263,61

- Обнављање **природним путем оплодним сечама** планирано је на површини од 66,61 ha.
- Обнављање **групимично - оплодним сечама** планирано је на површини од 197,00 ha.

4.1.1.2. План расадничке производње

У овој ГЈ не планира се производња шумског семена и садног материјала.

4.1.1.3. План неге шума

Табела 35: План неге шума по газдинским типовима и врстама рада

Газдински тип	Остале мере		Проредне сече				Укупно
	511	526	532	533	534	535	
	Осветљавање подмладка ручно	Чишћење у младим природним састојинама	Прореди у вештачки подигнутим шумама	Прореди у изданаčким шумама	Прореди у високим шумама	Санитарне прореди	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	
2620. Изданаčke мешовите шуме хрстова				1,12			1,12
21110. Високе мешовите шуме букве	16,56	0,19			0,71	30,99	48,45
31210. Високе мешовите шуме борова			1,84				1,84
Укупно	16,56	0,19	1,84	1,12	0,71	30,99	51,41

- Осветљавање подмладка ручно планира се на површини од 16,56 ha.;
- Чишћење у младим природним састојинама планира се на површини од 0,19 ha;
- Прореди у ВПС планирају се на површини од 1,84 ha;
- Прореди у изданаčким шумама на површини 1,12 ha;
- Прореди у високим шумама на површини 0,71 ha;
- Санитарне прореди на површини 30,99 ha.

4.1.2. План заштите шума

Законом о шумама („Сл. гласник РС” 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – др. закон), прописано је да су корисници шума дужни да предузму мере ради заштите шума од пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета.

Овим планом утврђује се обим мера и радова на репресивној и превентивној заштити шума од човека, дивљачи, стоке, биљних болести, инсеката, пожара, одржавању и обнављању шумских ознака, итд.

Активно спроводити заштиту од пожара посебно током лета, поставити знакове обавештења и забрани ложења ватре, организовати активна дежурства и осигурати благовремену интервенцију.

Заштиту шума од човека спроводити у виду спречавања коришћења дрвета, заузимања површина и др.

Благовремено обнављати спољашње и унутрашње границе ГЈ.

Забранити пашарење у на површинама на којима је у току природна обнова, до момента када стока више не може нанети штету одгризањем врхова.

Обавезно је успостављење шумског реда након сеча.

Како у овој газдинској јединици приликом теренских радова нису запажена битна оштећења, тренутно није потребно планирати посебне (репресивне) мере заштите шума, али је неопходно наставити мониторинг абиотичких и биотичких оштећења.

4.1.2. План коришћења шума

План коришћења садржи план обнављања једнодобних шума, план обнављања разнодобних шума, план проредних сеча. Све сече имају за циљ првенствено негу шума и повећање вредности производње.

4.1.3.1. План сече шума и калкулација приноса

4.1.3.2. План обнављања једнодобних шума (главни принос)

Табела 36: План сеча обнављања једнодобних шума по газдинским типовима и врстама сече

Газдински тип	Врста сече	Површина	Запремина	Запремински прираст	Принос	Инзентитет сече	
						V	Iv
		ha	m ³	m ³	m ³	%	%
21110. Високе мешовите шуме букве	35. Оплодна сеча (припремни сек) кратког периода за обнављање	5,07	2.449,8	45,1	686,4	28,02	152,2
	Укупно оплодна сеча - припремни сек	5,07	2.449,8	45,1	686,4	28,02	152,2
	39. Оплодна сеча (завршни сек) кратког периода за обнављање	27,60	6.622,3	118,9	6.919,6	104,5	581,8
	Укупно оплодна сеча - завршни сек	27,60	6.622,3	118,9	6.919,6	104,5	581,8
2620. Издавачке мешовите шуме храстова	41. Оплодна сеча (припремни и оплодни сек) кратког периода за обнављање	3,17	477,1	10,4	238,3	49,96	230,0
	Укупно оплодна сеча - припремни и оплодни сек	3,17	477,1	10,4	238,3	49,96	230,0
Укупно оплодне сече		35,84	9.549,1	174,4	7.844,4	82,15	449,8

- **Припремни сек** планиран је на површини од 5,07 ha са приносом од 686,4 m³ у једном наврату.
- **Припремни и оплодни сек** планиран је на површини од 3,17 ha са укупним приносом 238,3 m³ у два наврата.
- **Завршни сек** планиран је на површини 27,60 ha са приносом од 6.919,6 m³ у два наврата (могуће је извести га у једном наврату).
- Укупно оплодним сечама вршиће се процес обнављања на површини 35,84 ha са приносом од 7.844,4 m³.

Све сече у плану обнављања једнодобних шума планиране су за прво полураздобље, с тим што је припремни сек могуће извести и у другом полраздобљу. Код припремног и оплодног сека – припремни се изводи у првом полураздобљу а оплодни у другом. Завршни сек планира се за прво полураздобље.

4.1.3.3. План сеча обнављања – разнодобне шуме

У високим разнодобним састојинама у којима је као систем газдовања (обнављања) одређено састојинско газдовање дугог периода обнављања, принос је одређиван конкретно за сваку састојину у зависности од дебљинске структуре и присуства подмладка („слабија“ дебљ.структура = мањи интензитет и обрнуто).

Табела 37: Одређивање интензитета сече код разнодобних шума

Одељење	Одсек	Дебљинска структура у %			Присуство подмладка	Висина подмладка	Интензитет сече у односу на V	Укупно
		до 30	31-50	51+				
27	a	29,1	59,6	11,3	местимичан	50	28	1.132,1
27	f	13,2	51,4	35,4	местимичан	30	30	364,0
28	b	15,3	39,5	45,3	местимичан	30	34	1.016,1
29	b	20,1	49,5	30,4	местимичан	50	30	1.190,5
30	a	30,8	58,4	10,8	нема		25	1.923,6
31	a	31,5	57,7	10,8	местимичан	40	27	1.166,2
32	a	60,4	33,9	5,7	нема		20	151,8
32	g	32,2	48,2	19,7	нема		24	635,9
33	b	21,5	60,4	18,1	местимичан	60	28	1.813,9
33	c	24,1	60,5	15,5	местимичан	30	27	330,6
37	a	27,8	65,7	6,4	местимичан	70	25	561,8
37	b	18,2	69,9	11,8	местимичан	70	27	357,9
37	c	5,8	66,9	27,2	местимичан	50	28	302,7
38	a	19,6	68,4	12,0	местимичан	40	28	534,5
39	a	20,2	69,1	10,7	местимичан	70	25	1.045,5
39	b	28,9	71,1	0,0	нема		23	268,2
40	a	15,7	73,7	10,6	местимичан	40	25	1.269,7
40	b	11,0	75,3	13,7	нема		24	232,8
41	a	27,2	72,8	0,0	нема		22	556,5
42	a	24,7	73,1	2,2	местимичан	60	27	603,0
42	c	19,2	79,2	1,6	местимичан	60	28	468,6
Укупно		496,5	1.304,4	299,1			просек 27	15.925,8

Као контрола коришћен је допуњени Мелердов метод (Француски метод или метод плавог одељка) као главном методу и Методу захвата сеча у поједине дебљинске категорије као помоћном методу. Допуњен Мелардов метод гласи :

$E = 3V / n + 1/2VP_v + 1/3MP_m$ где је:

- E - једногодишњи принос;
- n – број година приближне опходње;
- V - запремина изнад 50 cm прсног пречника;
- P_v и P_m - проценат прираста;
- M - запремина инвентара до 50 cm прсног пречника.

$$E = 636,8 + 229,2 + 835,0 = 1.701,0 \text{ m}^3 \quad 10 \text{ год.} = 17.010,0 \text{ m}^3.$$

Табела 38: План сеча обнављања раздобних шума по газдинским типовима и врсти сече

Газдински тип	Врста сече	Полураздобље								Укупно				Интензитет сече	
		1				2				Површина	Запремина	Запрениски прираст	Принос	V	Iv
		Површина	Запремина	Запр. прираст	Принос	Површина	Запремина	Запр. прираст	Принос						
		ha	m ³	m ³	m ³	ha	m ³	m ³	m ³	ha	m ³	m ³	m ³	%	%
21110. Високе мешовите шуме букве	71. Групимична оплодна сеча	112,48	35.337,3	641,4	9.724,6	84,52	24.465,6	424,9	6.201,2	197,00	59.802,9	1.066,3	15.925,8	26,6	149,4
Укупно групимично оплодне сече		112,48	35.337,3	641,4	9.724,6	84,52	24.465,6	424,9	6.201,2	197,00	59.802,9	1.066,3	15.925,8	26,6	149,4

Групимично – оплодне сече планирају се на површини од 112,48 ha у првом полураздобљу са приносом од 9.724,6 m³, и површином од 84,52 ha у другом полураздобљу са приносом од 6.201,2 m³. Укупно групимично – оплодне сече планиране су на површини 197,00 ha са укупним приносом од 15.925,8 m³ што је 26,6 % од запремине и 149,4 % од запреминског прираста.

4.1.3.4. План сеча обнављања – пребирне шуме

У овој газдинској јединице нема пребирних шума.

4.1.3.5. План проредних сеча

Табела 39: План проредних сеча по газдинским типовима и врсти сече

Газдински тип	Врста сече	Површина	Запремина	Запр. прираст	Принос	Интензитет сече	
						V	Iv
		ha	m ³	m ³	m ³	%	%
21110. Високе мешовите шуме букве	10. Узгојно санитарна сеча	30,99	8.471,1	153,2	1.269,4	15,0	82,9
Укупно узгојно санитарна сеча		30,99	8.471,1	153,2	1.269,4	15,0	82,9
2620. Издавачке мешовите шуме хрстова	25. Селективна прореда	1,12	149,1	4,7	27,5	18,4	58,9
21110. Високе мешовите шуме букве	25. Селективна прореда	0,71	315,7	5,8	63,1	20,0	108,4
31210. Високе мешовите шуме борова	25. Селективна прореда	1,84	417,3	20,3	75,1	18,0	37,0
Укупно селективна прореда		3,67	882,1	30,8	165,8	18,8	53,9
Укупно проредне сече		34,66	9.353,2	184,0	1.435,1	15,3	78,0

- Узгојно санитарне сече планиране су на површини од 30,99 ha са приносом 1.269,4 m³;
- Селективне прореде планирајне су на површини 3,67 ha са приносом 165,8 m³;
- Укупно проредне сече на површини 34,66 ha са приносом од 1.435,1 m³.

4.1.3.6. Укупан план сеча по газдинским типовима

Табела 40: Укупан план сеча по газдинским типовима

Газдински тип	Стање					Принос			Интензитет сече	
	Површина ha	Запремина m ³ / ha		Запр. Прираст m ³ / ha		Главни m ³	Претходни m ³	Укупно m ³	V %	Iv %
			m ³	m ³ / ha	m ³	m ³ / ha				
2620. Издавачке мешовите шуме храстова	4,29	626,2	146,0	15,0	3,5	238,3	27,5	265,8	42,5	177,0
21110. Високе мешовите шуме букве	261,37	77.661,8	297,1	1.389,3	5,3	23.531,8	1.332,5	24.864,3	32,0	179,0
31210. Високе мешовите шуме борова	1,84	417,3	226,8	20,3	11,0	0,0	75,1	75,1	18,0	37,0
Укупно	267,50	78.705,3	294,2	1.424,7	5,3	23.770,2	1.435,1	25.205,3	32,0	176,9

Главни принос је 23.770,2 m³, што је 42,5% од запремине и 177,0% од запреминског прираста.

Претходни принос је 1.435,1 m³, што је 32,0% од запремине и 179,0 % од запреминског прираста.

Укупан принос је 25.205,3 m³, што је 32,0% од запремине и 176,9 % од запреминског прираста.

4.1.3.7. Укупан план сеча по врстама дрвећа

Табела 41: Укупан план сеча по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Принос	Интензитет сече %	
	m ³	%	m ³	%	m ³	V	Iv
буква	229.364,4	93,5	4.223,9	91,1	24.103,0	10,5	57,1
јавор	10.777,6	4,4	265,2	5,7	716,8	6,7	27,0
китњак	1.655,7	0,7	48,8	1,1	34,1	2,1	7,0
граб	950,1	0,4	17,3	0,4	17,1	1,8	9,9
цер	873,6	0,4	19,6	0,4	226,2	25,9	115,4
ОТЛ	300,8	0,1	10,3	0,2	20,3	6,8	19,7
сладун	42,8	>0,0	1,4	>0,0	11,1	26,0	79,4
бели јасен	16,6	>0,0	0,4	>0,0	0,1	0,7	2,9
јасика	15,9	>0,0	0,4	>0,0	2,4	15,0	59,5
црни јасен	15,0	>0,0	0,2	>0,0	0,0	0,0	0,0
црвени храст	4,7	>0,0	0,2	>0,0	0,5	10,0	23,6
планински брест	2,6	>0,0	0,1	>0,0	0,3	9,8	25,6
трешња	1,8	>0,0	>0,0	>0,0	1,9	105,7	>0,0
Укупно лишћари	244.021,7	99,5	4.587,8	99,0	25.133,8	10,3	54,8
црни бор	1.170,8	0,5	44,9	1,0	71,6	6,1	15,9
бели бор	62,9	>0,0	2,5	0,1	0,0	0,0	0,0
Укупно четинари	1.233,7	0,5	47,4	1,0	71,6	5,8	15,1
УКУПНО	245.255,4	100,0	4.635,2	100,0	25.205,3	10,3	54,4

Врста са највећим приносом је **буква** и то 24.103,0 m³ са интензитетом од 10,5% од запремине и 57,1% од запреминског прираста у односу на укупну запремину ГЈ.

Принос лишћара је 25.133,8 m³ што је 99,7% укупног приноса.

После текстуалног дела ОГШ приложене су тарифе за израчунавање дрвне запремине приликом дознаке и обележавања стабала за сечу и то за следеће врсте дрвећа:

Табела 42: Тарифе за врсте дрвећа

шифра	име тарифе	порекло састојине	бр.тар.низова	врсте дрвећа
1	тарифе за високе шуме букве - Србија	високе	9	буква, јавор, бели јасен, планински брест
5	тарифе за изданачке шуме букве - Србија	изданачке	19	буква, јавор
14	тарифе за изданачке шуме граба - Србија	изданачке	17	граб,трешња,ц.јасен, ОТЛ, грабић, јасика
19	тарифа за изданачке шуме сладуна и цера - Србија	изданачке	15	цер,сладун
23	тарифе за изданачке шуме китњака - Србија	изданачке	17	китњак, црвени храст
29	тарифе за багрем - Војводина	изданачке	20	багрем
90	тарифе за црни бор - Србија	в.п.с.	20	црни бор
91	тарифе за бели бор - Србија	в.п.с.	20	бели бор

Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета одређује се у складу са Законом о шумама и правилником.

4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница

Изградња и одржавање шумских саобраћајница треба да су у складу са „Правилником о ближим условима, као и начину доделе и коришћења средстава из годишњег програма коришћења средстава Буџетског фонда за шуме Републике Србије и Буџетског фонда аутономе покрајине“, Службени гласник бр.17 од 21.02.2013. године (члан 2).

У овој ГЈ се не планира изградња нових путних праваца, већ је неопходно одржавање постојећих, а изградња влака изводиће се у складу са извођачким пројектима у циљу оптимизовања процеса газдовања.

4.1.5. План унапређења стања ловне дивљачи

Гајење дивљачи подразумева предузимање мера у циљу одржавања, обнављања броја и квалитета дивљачи према природним и другим могућностима у ловишту. У том циљу предузимати следеће мере:

- обезбедити мир у ловишту, посебно у време репродукције;
- побољшати квалитет летње исхране дивљачи кошењем постојећих ливада, као и гајењем пољопривредних култура;
- побољшати квалитет зимске исхране подизањем хранилишта - складишта и благовремено изношење хране;
- лов дивљачи вршити тако да се дивљач узнемирава у најмањој могућој мери;
- селекционим одстрелом обезбедити да у репродукцији учествују најквалитетнија грла и тиме побољшати квалитет популације дивљачи;
- дивљач штитити од криволова, а као и неконтролисано кретање људи по ловишту (берачи шумских плодова, туристи).

Мир у ловишту је један од најзначајнијих фактора за гајење дивљачи за успешно газдовање ловиштем. Зависи од више фактора као што су: густина и степен насељености, берачи шумских плодова, пси луталице и мачке из насеља (односно пси који се по ловишту крећу без одобрења корисника ловишта), бесправан лов, нарушавање мира од саобраћаја, пашарење, коришћење шума и шумско-узгојни радови. За успешно гајење дивљачи у ловишту, поред неопходног мира и довољно воде, потребно је да буде доста разноврсне хране током целе године.

Узгојне мере у ловиштима треба усмерити тако да се у што краћем могућем року постигне предвиђени економски капацитет који мора увек да буде већи од матичног-оптималног фонда. Ловном основном, развој ловства и узгој дивљачи је усклађен са интересима интензивног газдовања шумама.

4.1.6. План уређивања шума

Важност ОГШ „Сува планина – Трем“ је од 01.01.2025.-31.12.2034.године. Прикупљање података и израда основе за следећу ОГШ планира се 2033. године.

4.1.7. План коришћења осталих шумских производа

У текућем уређајном периоду није планиран организован откуп или посредовање у вези са коришћењем недрвних производа.

4.1.8. Очекивани ефекти планираног газдовања

Полазећи од затченог стања, планирани радови предвиђени су у циљу одржавања, обнављања и коришћења шума са циљем заштите и очувања њихове вредности, обезбеђења трајности (одрживог коришћења), унапређења стања (сталног повећања прираста и приноса) као и развијања и јачања свих општекорисних функција шума.

Од реализације планираних радова могу се очекивати следећи ефекти:

- Стабилност површина под шумом и неповредивост граница поседа;
- Чишћењем у младим културама добиће се квалитетније и неговане младе састојине;
- Предвиђеним захватима сеча обнављања и проредних сеча очекује се побољшање структуре, квалитета и здравственог стања састојина, постизање оптималније запремине, искоришћавање презрелих и стабала лошег здравственог стања, приближавање састојина оптималном (функционалном) стању по свим елементима структуре;
- Планираним мерама превентивне заштите шума, обезбедиће се континуирани мониторинг здравственог стања и елемената угрожавања стабилности екосистема, и створити неопходни предуслови за, евентуалне, репресивне мере заштите, и њихово хитно спровођење;
- Активним интегралним газдовањем, обезбедиће се трајност рационалног коришћења укупних потенцијала газдинске јединице.

4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – просечно годишње

4.2.1. Врста и обим планираних радова

4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Табела 43: Квалификациона структура сечиве запремине по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Бруто m ³	Отпад m ³	Него m ³	Техника								Просторно		
				F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
				m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
буква	2.410,3	361,5	2.048,8	10,2	41,0	61,5	245,9	204,9	163,9	0,0	5.547,9	0,0	1.321,4	1.321,4
јавор	71,7	10,8	60,9	0,4	1,2	1,2	7,9	7,3	0,0	0,0	161,5	0,0	42,8	42,8
китњак	3,4	0,5	2,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	7,3	0,0	2,4	2,4
граб	1,7	0,3	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	0,0	1,5	1,5
цер	22,6	3,4	19,2	0,0	0,0	0,0	1,0	0,8	0,0	1,9	48,9	0,0	15,6	15,6
ОТЛ	2,0	0,3	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,1	0,0	1,7	1,7
сладун	1,1	0,2	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	0,9	0,9
бели јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
јасика	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,2	0,2

Врста дрвећа	Бруто	Отпад	Него	Техника								Просторно			
				F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно	
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	
црни јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
црвени храст	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
планински брест	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
трешња	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,2	0,2
Укупно лишћари	2.513,4	377,0	2.136,4	10,7	42,2	62,7	254,9	213,1	164,0	2,0	5.776,3	0,0	1.386,8	1.386,8	
црни бор	7,2	1,1	6,1	0,0	0,0	0,0	1,0	1,1	0,9	1,2	18,6	1,8	0,0	1,8	
бели бор	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Укупно четивари	7,2	1,1	6,1	0,0	0,0	0,0	1,0	1,1	0,9	1,2	18,6	1,8	0,0	1,8	
Укупно	2.520,5	378,1	2.142,5	10,7	42,2	62,7	255,9	214,2	164,9	3,2	5.794,9	1,8	1.386,8	1.388,6	

4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова

Планирани узгојни радови у овој ГЈ су:

- Осветљавање подмладка ручно на 1,66 ha годишње (16,56 ha);
- Чишћење у младим природним састојинама на 0,02 ha годишње (0,19 ha).

4.2.1.3. План заштите шума

Превентивна заштита шума вршиће се на целој површини газдинске јединице.

4.2.1.4. План одржавања шумских саобраћајница

У овој газдинској јединици неће бити изградње и реконструкције путних праваца, већ се планира само одржавање.

4.2.1.5. План уређивања шума

Обухвата обележавања граница, издвајање и премера шума и израде основе газдовања шумама.

4.2.2. Утврђивање трошкова производње

4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената

Табела 44: Трошкови производње дрвних сортимената

Сортименти	Количина	Трошкови	Годишње
	m ³	дин/m ³	дин
Техничко дрво	7.495,50	1.915,07	1.435.440,72
Просторно дрво	13.929,00	1.926,32	2.683.171,13
Укупно	21.424,50		4.118.611,85

4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума

Табела 45: Трошкови радова на гајењу шума по врсти рада

Врста рада на гајењу шума	Површина	Трошкови	Годишње	Укупно
	ha	дин/ha	дин	дин
Осветљавање подмладка ручно	16,6	47.100,0	77.997,6	779.976,0
Чишћење у младим природним састојинама	0,2	34.250,0	650,8	6.507,5
Укупно остале мере гајења	16,8		78.648,4	786.483,5
Проредне сече	34,7	6.650,0	23.048,9	230.489,0
Обнављање групимично оплодним сечама	197,0	7.300,0	143.810,0	1.438.100,0
Обнављање природним путем оплодним сечама	35,8	6.800,0	24.371,2	243.712,0
Укупно сече	267,5		191.230,1	1.912.301,0
Укупно	284,3		269.878,5	2.698.784,5

4.2.2.3. Трошкови заштите шума

Табела 46: Трошкови заштите шума по врсти рада

Врста рада	Јед. мере	Количина	Јед/дин.	Годишње
Заштита шума	ha	1.484,32	1.950,00	289.442,40
Трошкови превентивне заштите	р. дан	586	4.500,00	263.700,00
Чување шума	ha	1.484,32	500,00	74.216,00
Укупно				627.358,40

4.2.2.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Табела 47: Трошкови на шумским саобраћајницама по врсти рада

Врста радова	дужина km	цена дин/км	Годишње
Текуће одржавање пут. праваца	11,53	220.000,0	253.660,0
Изградња влака	7	200.000,0	140.000,0
Одржавање влака	7	60.000,0	42.000,0
Укупно			435.660,0

4.2.2.5. Средства за репродукцију шума

Средства за репродукцију шума износе 15% од укупног прихода од продаје дрвета.

Табела 48: Средства за репродукцију шума

Приход	Коефицијент	Годишње
дин	%	дин
124.789.680,5	15	1.871.845,2

4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

Накнада за коришћење шума и шумског земљишта износи 3% од укупног прихода од продаје дрвета.

Табела 49: Трошкови накнаде за коришћење шума и шумског земљишта

Приход	Коефицијент	Годишње
дин	%	дин
124.789.680,5	3	374.369,0

4.2.2.7. Трошкови уређивања шума

Табела 50: Трошкови уређивања шума по врсти рада

Врста радова	Годишње
	дин
Теренски	155.080,6
Канцеларијски	146.853,4
Укупно	301.934,0

4.2.2.8. Укупни трошкови производње

Табела 51: Укупни трошкови производње

Врста трошкова	годишње
	дин
Трошкови производње дрвних сортимената	4.118.611,8
Трошкови радова на гајењу шума	269.878,5
Трошкови заштите шума	627.358,4
Трошкови изградње и одржавања шум. комуникација	435.660,0
Средства за репродукцију шума	1.871.845,2
Накнада за коришћење шума и шум. земљишта	374.369,0
Трошкови уређивања	301.934,0
Укупно	7.999.657,0

4.2.3. Формирање укупног прихода

4.2.3.1. Приход од продаје дрвета

Табела 52: Приход од продаје дрвета по врсти дрвета и сортиментима

Врста дрвећа	Техника								Просторно		
	F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин
буква	187.491,8	492.479,7	615.548,4	1.987.210,4	1.354.022,2	897.354,7	0,0	5.534.107,2	0,0	6.329.731,0	6.329.731,0
јавор	9.683,2	21.317,5	18.864,5	112.813,7	81.507,0	0,0	0,0	244.185,9	0,0	205.167,1	205.167,1
китњак	0,0	0,0	0,0	2.566,9	2.217,7	924,2	291,8	6.000,6	0,0	11.523,6	11.523,6
граб	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6.962,3	6.962,3

Врста дрвећа	Техника								Просторно		
	F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин
цер	0,0	0,0	0,0	6.970,7	3.371,6	0,0	9.678,9	20.021,3	0,0	74.598,8	74.598,8
ОТЛ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8.265,1	8.265,1
сладун	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4.519,4	4.519,4
бели јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,7	40,7
јасика	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	977,2	977,2
црни јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
црвени храст	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	203,6	203,6
планински брест	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	122,1	122,1
трешња	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	773,6	773,6
Укупно лишћари	197.175,0	513.797,2	634.413,0	2.109.561,7	1.441.118,6	898.278,8	9.970,7	5.804.315,0	0,0	6.642.884,5	6.642.884,5
црни бор	0,0	0,0	0,0	8.527,3	7.761,5	4.876,7	4.749,5	25.915,0	5.853,5	0,0	5.853,5
бели бор	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно четинари	0,0	0,0	0,0	8.527,3	7.761,5	4.876,7	4.749,5	25.915,0	5.853,5	0,0	5.853,5
Укупно	197.175,0	513.797,2	634.413,0	2.118.089,1	1.448.880,0	903.155,6	14.720,2	5.830.230,0	5.853,5	6.642.884,5	6.648.738,0

Табела 53: Приход од продаје сортиментима укупно

Врста дрвећа	Техника	Просторно	Укупно
	дин	дин	дин
буква	5.534.107,2	6.329.731,0	11.863.838,3
јавор	244.185,9	205.167,1	449.353,0
китњак	6.000,6	11.523,6	17.524,2
граб	0,0	6.962,3	6.962,3
цер	20.021,3	74.598,8	94.620,1
ОТЛ	0,0	8.265,1	8.265,1
сладун	0,0	4.519,4	4.519,4
бели јасен	0,0	40,7	40,7
јасика	0,0	977,2	977,2
црни јасен	0,0	0,0	0,0
црвени храст	0,0	203,6	203,6
планински брест	0,0	122,1	122,1
трешња	0,0	773,6	773,6
Укупно лишћари	5.804.315,0	6.642.884,5	12.447.199,5
црни бор	25.915,0	5.853,5	31.768,6
бели бор	0,0	0,0	0,0
Укупно четинари	25.915,0	5.853,5	31.768,6
Укупно	5.830.230,0	6.648.738,0	12.478.968,0

Приход од продаје дрвета износи **12.478.968,0 дин.**

Приход од средстава за репродукцију шума износи **1.871.845,2 дин.**

Укупан приход износи **14.350.813,2** дин.

4.2.4. Биланс укупних прихода и трошкова

Табела 54: Биланс укупних прихода и трошкова

Приход - Трошак	Годишње
	дин
Укупан приход	14.350.813,20
Укупан трошак	7.999.657,0
ДОБИТ	6.351.156,0

Финансијски ефекат извршења планираних радова изражен је у **добити** од **6.351.156,0** дин годишње.

5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

Основа газдовања шумама ове газдинске јединице израђена је током 2023/24. године. Израдио је Одсек за израду основа и планова газдовања ШГ „Ниш“ – Ниш, уз стручну помоћ и упутства сектора за шумарство - одељења за планирање газдовања шумама ЈП „Србијашуме“ – Београд и Бироа за планирање и пројектовање у шумарству.

Поступак израде основе одвија се по фазама рада:

I - припремни радови се односе на сређивање катастарских података припрему и израду радних карата.

II - радови на терену обухватају прикупљање потребних таксационих података: издвајање и картирање састојина, прикупљање података за опис станишта и састојина, премер пречника, висина и утврђивање дебљинског прираста.

III - обрада података (опис станишта и састојина, планови газдовања и писање текстуалног дела основе).

5.1. Прикупљање теренских података

Прикупљање теренских података урађено је током 2023. године. Издвајање и премер састојина извршио је одсек за израду основа и планова газдовања ШГ „Ниш“ Ниш.

Припремне радове (обележавање граница) урадили:

- рејонски шумари

Издавање састојина урадили:

- Младен Савић, маст.инж.шум. - бр. лиценце **941**
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум. - бр. лиценце **940**

Премер састојина урадили:

- Милан Виденовић, дипл.инж.шум.
- Младен Савић, маст.инж.шум.
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.

5.2. Обрада података

Унос, обрада и логичка исправка података извршена је у току 2023/24. године у софтверском пакету Osnova2020.

Унос и обраду података урадили:

- Милан Виденовић, дипл.инж.шум.
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.

5.3. Израда карата

Према утврђеном стању шума урађене су следеће прегледне карте:

- Прегледна карта 1:80.000;
- Карта са катастарском поделом 1:10.000;
- Карта премера 1:10.000;
- Карта основне намене 1:25.000;
- Карта путне мреже 1:10.000.

Израду карата урадио:

- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.

5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ

Израда планова и текстуалног дела урађена је у сарадњи са стручним службама ШГ „Ниш“ Ниш:

- Радомир Стојановић, маст.инж.шум, шеф ШУ Ниш – Бела Паланка;
- спец Тања Радовановић, инж.шум, сам.референт за гајење шума;
- Слободан Зејак, дипл.инж.шум, интерни контролор за послове у шумарству;
- Петар Ђорђевић, дипл.инж.шум, ревидни инжењер;
- Бојан Митић, дипл.инж.шум, самостални референт за заштићена природна добра;
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум. самостални референт за израду основа и планова
- Александар Ћурчић, дипл. инж.шум. самостални референт за израду основа и планова

ТАБЕЛАРНИ ДЕО ОГШ:

- Обр. бр. I Исказ површина
 - Обр. бр. II Опис станишта и састојина
 - Обр. бр. III Табела о размеру дебљинских разреда
 - Обр. бр. IV Табела о размеру добних разреда
 - Обр. бр. V План гајења шума - Евиденција извршених радова на гајењу шума
 - Обр. бр. VI План проредних сеча - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VII План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VIII План сеча обнављања (разнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
- Таблице – Тарифе;
 - Шумска хроника.

6.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ова основа за газдовање шумама израђена је на основу одредби „Правилника о садржини и начину израде планских докумената тј. Основа газдовања шумама“ (Сл. гласник СРС бр.122 / 03 145/14 - др. правилник).

Циљеви газдовања шумама одређени су према сложености задатака које ће исти имати у будућности, као и на основу стања шума. Сви радови који се изврше у овим шумама морају се евидентирати у шумској хроници и у евиденцијама о извршеним радовима. Дознака стабала у проредним сечама може се изводити само у току вегетационог периода.

Приликом израде ОГШ посебна пажња је посвећена усаглашавању ове основе са важећим законским прописима, пре свега са одредбама Закона о шумама (“Сл.гл.РС”бр.30/2010; 93/12; 89/15; 95/18;) и Правилником о садржини основа и Програма газдовања шумама, Годишњег извођачког плана и Привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (“Сл.гл.РС”бр.122/03). Поред овога уважене су и одредбе које се односе на газдовање шумама везане за:

Закон о шумама („Сл. гл. РС“ бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18-др.закон);

- Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024);
- Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозначног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама („Сл. гл. РС“ бр. 65/11, 47/12, 8/17);
- Правилник о шумском реду члан 5 (Сл. гл. Републике Србије бр. 38/2011-13, 75/2016-6, 94/2017-68 и 87/2021-24);
- Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике („Сл. гл. РС“ бр. 93/16);
- Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина („Сл. гл. РС“ бр. 36/11);

Закон о заштити природе („Сл. гл. РС“ бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закони 71/21);

- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гл. РС“ бр. 35/10);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гл. РС“, бр. 97/15);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гл. РС“ бр. 5/10, 47/11,32/16, 98/16);
- Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гл. РС“ бр. 30/92, 24/94, 17/96);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гл. РС“ бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гл. РС“ бр. 31/12);
- Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гл. РС“ бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/18 - др. закон);
- Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости („Сл. гл. РС“ бр. 11/90, 49/91);

Уредба о заштити Парка природе „Сићевачка клисура“ (Сл. гл. РС бр. 16 од 10.05.2000.),

Уредба о проглашењу Специјалног Резервата Природе „Сува планина“ (“Службени гласник РС”, број 72 од 19.08.2015.)

Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Сл. гл. РС“ бр. 135/04, 8/05-исправка, 41/09);

- Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба („Сл. гл. РС“ бр. 76/09);

Закон о дивљачи и ловству („Сл. гл. РС“ бр. 18/10, 95/18-др.закон);

- Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете („Сл. гл. РС“ бр. 2/12);

- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гл. РС", бр. 72/10);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гл. РС" бр. 135/04, 88/10);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гл. РС" бр. 114/08);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 25/15);
- Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори" бр. 11/01);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гл РС-Међународни уговори" бр. 102/07);
- Закон о водама („Сл. гл. РС" бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон);
- Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гл. РС", бр. 72/17, 44/18-др.закон);
 - Водопривредна основа Републике Србије (Сл. гл. РС бр. 11/2002)
- Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гл. РС" бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18-др.закон);
- Закон о планирању и изградњи („Сл.гл.РС" бр.72/09, 81/09-испр., 64/10-Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-Одлука УС, 50/13-Одлука УС, 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20 и 52/21);
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010-2020 („Сл. гл. РС" бр. 88/10);
- Закон о путевима („Сл.гл.РС" бр. 41/18, 95/18-др.закон);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гл. РС" бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18-др.закон);
- Закон о државном премеру и катастру (Сл. гл. РС бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 –одлука УС, 96/2015, 47/2017 –аутентично тумачење, 113/2017 –др. закон, 27/2018 –др. закон, 41/2018 –др. Закон и 9/2020 –др. закон);
- Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гл. РС" бр. 95/18);
- Закон о одбрани (Сл. гл. РС бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о стандардизацији (Сл. гл. РС бр. 36/09 и 46/15);

Приликом реализације ОГШ обавеза је да се поштују одредбе напред наведених Закона, у сарадњи са надлежним органима Министарства и Управе за шуме који се старају о извршењу одговарајућих Законских аката. Ако се у току спровођења радова на газдовању шума утврди неслагање нумеричких и других података са стањем на терену аутор ове основе дужан је да изврши коректну измену и усклади податаке са стручним и осталим службама газдинства и шумске управе. Евентуална неслагања код збирова у приложеним табелама и табеларном делу ОГШ, последица је електронске обраде података и заокруживања бројева на одређени број децимала

Важност ОГШ за ГЈ "Сува планина - Трем" биће у периоду од 01.01.2025. до 31.12.2034. године, а њено спровођење почиње од дана давања сагласности од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ

Израда планова и текстуалног дела урађена је у сарадњи са стручним службама ШГ „Ниш“ Ниш:

- Радомир Стојановић, маг.инж.шум, шеф ШУ Ниш – Бела Паланка;
- спец Тања Радовановић, инж.шум, сам.референт за гајење шума;
- Слободан Зејак, дипл.инж.шум, интерни контролор за послове у шумарству;
- Петар Ђорђевић, дипл.инж.шум, реверни инжењер;
- Бојан Митић, дипл.инж.шум, самостални референт за заштићена природна добра;
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум. самостални референт за израду основа и планова
- Александар Ђурчић, дипл. инж.шум. самостални референт за израду основа и планова

ТАБЕЛАРНИ ДЕО ОГШ:

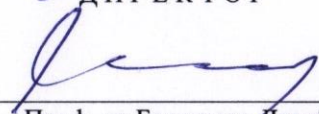
- Обр. бр. I Исказ површина
 - Обр. бр. II Опис станишта и састојина
 - Обр. бр. III Табела о размеру дебљинских разреда
 - Обр. бр. IV Табела о размеру добних разреда
 - Обр. бр. V План гајења шума - Евиденција извршених радова на гајењу шума
 - Обр. бр. VI План проредних сеча - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VII План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VIII План сеча обнављања (разнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
- Таблице – Тарифе;
- Шумска хроника.

ПРОЈЕКТАНТ

Милош Радојковић, дипл.инж.шум.
Бр. лиценце: 940

ДИРЕКТОР

Проф. др Братислав Дикић

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1 – СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА

Обухвата све парцеле по катастарским општинама и листовима непокретности. Сувласничке и туђе парцеле које су биле део претходних основа газдовања део су и ове ОГШ, издвојене су у посебне одсеке и на њима нису планирани радови до разрешења њиховог права коришћења.

КО ВЕТА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
533	10164	3027125	1/1		32-42
533	10138	11479	1/1		42
533	10147	15977	1/1		40,41
533	10148	1572	1/1		37,38
533	10149	718	1/1		37
533	10150	723	1/1		36,37
533	10151	3563	1/1		36
533	10152	693	1/1		36
533	10153	4905	1/1		35,36
533	10154	1033	1/1		35
533	10155	1920	1/1		33,35
533	10156	3925	1/1		32
533	10157	767	1/1		32
533	10158	1027	1/1		32
533	10159	850	1/1		32
533	10160	718	1/1		32
533	10161	797	1/1		32,33
533	10162	17717	1/1		33
533	10163	4465	1/1		33
533	10165	1097	1/1		33,34,35
533	10166	4528	1/1		35
533	10167	697	1/1		35
533	10168	9234	1/1		35,36
533	10169	20663	1/1		36
533	10170	6187	1/1		37
533	10173	2609	1/1		39
533	10087	7631	1/1		44
533	10188	2752	1/1		43
533	10225	49458	1/1		39
533	10235	1395	1/1		39
533	10240	955	1/1		37
533	10264	24493	1/1		38
533	10274	41002	1/1		35
533	10431	513	1/1		33
533	10432	5262	1/1		34
533	10433	1991	1/1		34
533	10434	498607	1/1		33,34,35
533	1263/2	2262	1/1		46
533	1454	2191	1/1		46
533	4508	408	1/1		45
533	4568	150	1/1		45
533	4596/1	86733	1/1		45

КО ВЕТА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
533	4596/2	4158	1/1		45
533	4665	14826	1/1		44
533	4678	17078	1/1		44
533	4689	1270	1/1		44
533	5512	2773	1/1		45
533	5515	3106	1/1		45
533	5520	146596	1/1		45
533	6535	616	1/1		43
533	6592	785	1/1		43
533	7420	16461	1/1		43
533	9188	40677	1/1		44
533	9190	1122	1/1		44
533	9795	4654	1/1		43
533	9812	624	1/1		43
533	9821	3011	1/1		43
Укупно ЛН 533		4128549			
172	9815/1	184432	27/30	сувласничка	43
172	9815/2	20493	27/30	сувласничка	43
Укупно ЛН 172		204925			
777	10140	1374	1/1	Село Вета	42
777	10141	1592	1/1	Село Вета	42
777	10142	1103	1/1	Село Вета	42
777	10143	3234	1/1	Село Вета	42
777	10144	10362	1/1	Село Вета	41
777	10145	5694	1/1	Село Вета	41
777	10171	6956	1/1	Село Вета	38
777	10172	3521	1/1	Село Вета	39
Укупно ЛН 777		33836			
250	4679	2257	1/1	МПШиВ	44
250	9813	1851	1/1	МПШиВ	43
250	9814	2494	1/1	МПШиВ	43
250	9816	2148	1/1	МПШиВ	43
Укупно ЛН 250		8750			
263	10682	део	1/1	кат.пут, Општина БП	45
263	10696	део	1/1	кат.пут, Општина БП	40,43
263	10700	део	1/1	кат.пут, Општина БП	33,34,35
263	10702	део	1/1	кат.пут, Општина БП	33,34,31

КО ВРГУДИНАЦ					
ЛН	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
368	1	31715	1/1		2
368	6069	1799	1/2		4
368	6676	2148222	1/3	део парцеле у ГЈ "Сува планина - Ракош"	4,5,6
Укупно ЛН 368		2181736			

КО ГЛОГОВАЦ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
274	913	5157	1/1		46
274	915	1916	1/1		46
274	1064	874	1/1		46
274	1288	164	1/1		2
274	1293	248	1/1		2
274	1949	159	1/1		2
274	1966/1	10973	1/1		2
274	2181	226	1/1		2
274	3674	984	1/1		46
274	3676/1	6204	1/1		46
274	3750	15367	1/1		46
Укупно ЛН 274		42272			

КО КОСМОВАЦ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
159	395	25781	1/1		9
159	1047	6176	1/1		21
159	1048	4739	1/1		21
159	1711	1534	1/1		24
159	2103	1109	1/1		24
159	2388	3215	1/1		21
159	2953	1978	1/1		17
159	3222	282576	1/1		8,9
159	3233	5432	1/1		9
159	3250	2413	1/1		11
159	3252	258478	1/1		10
159	3253	105179	1/1		10
159	3254	2925	1/1		10
159	3493	5151160	1/1	део у ГЈ "Сува Планина - Ракош"	12-27
Укупно ЛН 159		5852695			
290	3220	80945	1/1	Село Космовац	8,9
290	3221	19272	1/1	Село Космовац	8
290	3224	9683	1/1	Село Космовац	9
290	3255	2134	1/1	Село Космовац	10
290	3256	988	1/1	Село Космовац	10
290	3257	819	1/1	Село Космовац	10
290	3258	3870	1/1	Село Космовац	10
290	3259	295104	1/1	Село Космовац	10,11,12
290	3260	34395	1/1	Село Космовац	12
290	3495	11132	1/1	Село Космовац	18
290	3496	13887	1/1	Село Космовац	13
290	3497	7573	1/1	Село Космовац	13
290	3498	1427765	1/1	Село Космовац	16-27
290	3499	753707	1/1	Село Космовац	15
290	3500	85197	1/1	Село Космовац	15,16
Укупно ЛН 290		2746471			

КО ЛАНИШТЕ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
209	1234	127411	1/1		47
209	1236	2608	1/1		47
209	1278	6076	1/1		47
209	1279	55865	1/1		47
209	1281	1420	1/1		47
209	1395	14896	1/1		47
209	2077	1409	1/1		47
209	2078	932	1/1		47
209	2581	1526	1/1		47
209	2583	458	1/1		47
209	2585	16521	1/1		47
209	2650	3585	1/1		47
209	2724	1813	1/1		47
209	3367	2868	1/1		47
Укупно ЛН 159		237388			
100	3413	део	1/1	кат.пут.Општина БП	47
100	3418	део	1/1	кат.пут.Општина БП	47
101	3423	део	1/1	поток, Република Србија	47

КО ТАМЊАНИЦА					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
232	330	571	1/1		47
232	3687	259	1/1		47
232	4869	685	1/1		46
232	4880	706	1/1		46
232	5089	965	1/1		46
232	5159	310	1/1		46
232	5242	475	1/1		46
232	6244	9755	1/1		46
232	6454	15402	1/1		46
232	6455/1	6351	1/1		46
232	6680/1	155661	1/1		46
232	6471/1	32	1/1		46
232	6480/1	35	1/1		46
232	6480/2	11	1/1		46
232	6682/1	3023	1/1		46
232	6682/2	33	1/1		46
232	6706/1	5125	1/1		46
232	6706/2	895	1/1		46
232	6706/3	36	1/1		46
232	6706/4	18	1/1		46
232	6706/10	155	1/1		46
232	6706/11	661	1/1		46
232	6706/12	137	1/1		46
Укупно ЛН 232		201301			
582	2755	675	2/6	сувласничка	47
582	4320	2044	2/6	сувласничка	46
582	4461	933	2/6	сувласничка	46
582	4502/2	87	2/6	сувласничка	46

КО ТАМЊАНИЦА					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
582	4505	1044	2/6	сувласничка	46
582	4634	1285	2/6	сувласничка	46
582	4636	1422	2/6	сувласничка	46
582	4860	859	2/6	сувласничка	46
Укупно ЛН 582		8349			
220	6840	део	1/1	поток, Република Србија	46
221	6831	део	1/1	кат.пут Општина БП	46
221	6838/1	део	1/1	кат.пут Општина БП	46
221	6838/2	део	1/1	кат.пут Општина БП	46
221	6508/1	део	1/1	кат.пут Општина БП	46
221	6698/1	део	1/1	кат.пут Општина БП	46
773	6455/3	18	1/1	Република Србија	46
773	6455/4	15	1/1	Република Србија	46
773	6508/6	9	1/1	Република Србија	46
773	6455/5	13	1/1	Република Србија	46
773	6455/8	25	1/1	Република Србија	46
773	6698/3	12	1/1	Република Србија	46
773	6682/4	13	1/1	Република Србија	46
773	6706/7	25	1/1	Република Србија	46
773	6706/8	25	1/1	Република Србија	46
773	6706/9	25	1/1	Република Србија	46
773	6680/6	25	1/1	Република Србија	46
773	6680/7	24	1/1	Република Србија	46

КО ТОПОНИЦА					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
204	7270	6031	1/1		30-34
204	7271	896	1/1		30
204	7272	81227	1/1		30
204	7585	365496	1/1		28
204	7587	35242	1/1		30-33
204	7588	38246	1/1		32
204	7589/1	1037859	1/1		27-32
204	7589/2	665	1/1		32
204	7590	205536	1/1		27,28
204	7647	973245	1/1		6,7,8
204	7648	10158	1/1		6,7
204	7649	70333	1/1		8
204	7650	37168	1/1		8
204	3297	11166	1/1		3
204	3306	1109	1/1		3
204	4000	4674	1/1		3
204	4001	3806	1/1		3
204	4034	4444	1/1		3
204	4040	49185	1/1		3
204	4354	13192	1/1		3
204	4369/1	8660	1/1		3
204	5695	695	1/1		3
204	7267	707	1/1		31

КО ТОПОНИЦА					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
204	7268	120	1/1		31
204	7269	618273	1/1		30,32
Укупно ЛН 204		3578133			
205	4039	део	1/1	кат.пут, Општина БП	3
205	7627	део	1/1	кат.пут, Општина БП	28,29,32
205	7633	део	1/1	кат.пут, Општина БП	29,30,31,32

КО ЦРВЕНИ БРЕГ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
204	1984	2354	1/1		46
204	2380	2036	1/1		46
204	2467	13448	1/1		46
204	2618/1	24233	1/1		46
204	2619/1	5174	1/1		46
204	2619/2	1017	1/1		46
204	2740/1	4766	1/1		46
204	2760/2	560	1/1		46
204	2760/3	330	1/1		46
204	2760/4	523	1/1		46
204	2760/5	674	1/1		46
204	2760/6	385	1/1		46
204	2760/7	501	1/1		46
204	2760/8	355	1/1		46
204	2760/9	372	1/1		46
204	2760/12	70	1/1		46
204	2760/13	219	1/1		46
204	2761/5	383	1/1		46
204	2761/9	342	1/1		46
204	2761/10	403	1/1		46
204	2761/11	761	1/1		46
204	2761/12	2076	1/1		46
204	2761/13	87	1/1		46
204	2761/14	126	1/1		46
204	2761/15	169	1/1		46
Укупно ЛН 204		61364			
120	2756/1	део	1/1	кат.пут, Општина БП	46
120	2756/2	део	1/1	кат.пут, Општина БП	46
120	2620/1	део	1/1	кат.пут, Општина БП	46
196	2618/3	25	1/1	Република Србија	46
196	2618/4	25	1/1	Република Србија	46
196	2618/5	25	1/1	Република Србија	46
196	2618/6	25	1/1	Република Србија	46
196	2618/7	25	1/1	Република Србија	46
196	2619/4	25	1/1	Република Србија	46
196	2619/5	25	1/1	Република Србија	46

КО ЦРЧЕ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
364	1	1236580	1/1		49,50,51
364	1167	24343	1/1		49
364	15	5130	1/1		49
364	1604	2920	1/1		48
364	1647	1670	1/1		48
364	1649	27019	1/1		48
364	1781	2665	1/1		48
364	1782	1438	1/1		48
364	18/1	153928	1/1		52
364	2027	35925	1/1		48
364	2082	937	1/1		48
364	21	16244	1/1		52
364	2131/1	1274	1/1		48
364	3	8307	1/1		52
364	3096	58067	1/1		48
364	3931	2619	1/1		48
364	4	7715	1/1		52
364	4310	508	1/1		48
364	4999	4617	1/1		47
364	5505	5029	1/1		47
364	5507	2883	1/1		47
364	6	33344	1/1		50
364	791	1337	1/1		49
364	8	6954	1/1		50
364	880	641	1/1		49
364	887	835	1/1		49
Укупно ЛН 364		1642929			
157	5798	део	1/1	кат.пут, Општина БП	50,51,52

КО ШПАЈ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
422	804	4514	1/1		1
422	872	103683	1/1		1
422	875	1401	1/1		1
422	907/1	116055	1/1		1
422	907/2	26	1/1		1
422	909	492	1/1		1
422	911	923	1/1		1
422	932	589	1/1		1
422	1056	280	1/1		2
422	1127	411	1/1		2
422	1139	191	1/1		2
422	1166	4539	1/1		2
422	1209	475	1/1		2
422	1276	32573	1/1		2
422	1277	2286	1/1		2
422	1278	661	1/1		2
422	3409	1847	1/1		1

КО ШПАЈ					
ЛН	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
422	3492	7520	1/1		1,2
422	5247/1	429	1/1		2
422	5289	730	1/1		2
422	5290	2822	1/1		2
422	6628	707	1/1		2
422	6661	817	1/1		2
422	6727	42009	1/1		2
422	6729	332	1/1		2
422	6734	154	1/1		2
422	6735	738	1/1		2
422	1279	527	1/1		2
422	1338	6871	1/1		2
422	1340	346	1/1		2
422	1365	623	1/1		2
422	1367	1608	1/1		2
422	1369	2200	1/1		2
422	1461	787	1/1		2
422	2370	842	1/1		1
Укупно ЛН 422		341008			
148	7012	део	1/1	кат.пут, Општина БП	2
148	6733	део	1/1	кат.пут, Општина БП	2
150	887	део	1/1	Република Србија	1

ПРИЛОГ 2 – РЕШЕЊЕ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

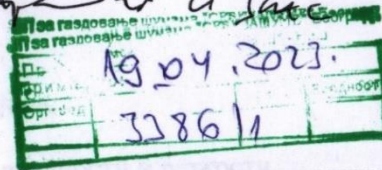
Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-00289/2023-04

Датум: 13.3.2023. године

Немањина 22-26

Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 4906

Датум: 31.03.2023 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), чл. 23. став 2. и 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, број 128/20 и 116/22), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), Уредбе о заштити Парка природе „Сићевачка клисура” („Службени гласник РС”, број 16/00), а решавајући на основу захтева Јавног предузећа „Србијашуме” за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Сара Павков по Решењу о овлашћењу број 021-01-37/22-09 од 10.11.2022. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

У складу са Стручним основом под бројем 03 број 020-470/2 од 8.3.2023. године утврђено је да Јавно предузеће „Србијашуме”, планира израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Сува планина I - Трем”, Нишка Бања и Бела Паланка, израда се може извести под следећим условима:

Опште мере:

1. Израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Сува планина I - Трем” обављати у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 8915 и 95/18-други закон) и осталим важећим законским актима;
2. Планирани радови на газдовању шумама морају бити интегралног карактера полазећи од опредељења усмереног на обезбеђење одрживог развоја - принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој ГЈ;
3. Основа мора бити усаглашена са плановима газдовања и других корисника простора и делатностима (ловство, рибарство, туризам, пољопривреда, просторно планирање и др.);
4. У односу на Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Сува планина I - Трем”, урадити:

- детаљни текстуални приказ станишта и састојина,
 - приказ здравственог стања,
 - план унапређења стања посебних природних вредности и реткости,
 - план санације оштећених земљишта, план шумских путева и стаза;
5. У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистиче из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;
 6. Планирање газдовања шумама треба да буде усмерено на очување, заштиту и повећање биодиверзитета на екосистемском, специјском и нивоу гена, а где је то адекватно и на нивоу предела;
 7. Природно обнављање треба да буде приоритет, неопходно је обезбедити адекватне услове како би се осигурао квантитет и квалитет шумских састојина;
 8. Циљеве газдовања усмерити ка унапређењу стања састојина, што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем-класичним узгојним поступцима и мерама (регулација састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме, превођење вештачки подигнутих састојина у квалитетне одрасле састојине и сл.;
 9. При обнављању и пошумљавању, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;
 10. Потребно је евидентирати све врсте дендрофлоре које представљају реликте и ендемите, описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;
 11. Потребно је приказати и урадити опис и детерминацију главних примешаних врста дрвећа. У текстуалном делу све констатоване примешане врсте набројати и дати њихова латинска имена;
 12. Извршити анализу заступљености типова шума по површини, запремини и запреминском прирасту;
 13. Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста;
 14. Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;
 15. Утврдити присуство врста биљака и животиња од међународног значаја (према Директиви о стаништима и Директиви о птицама), тј. од значаја за мрежу Натура 2000;
 16. У одељењима која се преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјем планирати мере за очување станишта због којих су ова подручја одређена као потенцијална Натура 2000 подручја;
 17. Стојећа или права одумрла стабла, шупља стабла, старе гајеве и посебно ретке врсте дрвећа оставити у оној количини и просторним распоредом колико је то неопходно да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околне екосистеме;
 18. Започети програме праћења, осталих група птица и других група дивљих врста животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података;
 19. Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 и више см на стаблима у границама подручја. У сарадњи са Заводом и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта;

20. За шуме у оквиру ГЈ „Сува планина I - Трем” неопходно је применити мере заштите у складу са Уредбом које подразумевају предузимање мера којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

21. Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену (састојинске инвентуре). Приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) изабрати најпогоднији метод премера састојина (пруге, кругови);

22. Начин газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;

23. Неопходно је извршити картирање свих релевантних типова станишта, издвојити одређени дефинисани проценат који ће бити под јасном законском заштитом у оквиру националне и међународне еколошке мреже и успоставити адекватно управљање и редовни мониторинг, према одредбама Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување;

24. Посебна кључна станишта у шумама као што су извори воде и крајречна вегетација, потребно је максимално очувати;

25. Утврдити семенске објекте и обрадити општа и посебна упутства за третман семенских објеката, састојина, група стабала или појединачних стабала (уколико су исти издвојени);

26. За газдинску јединицу „Сува планина I - Трем” урадити састојинску карту и доставити је Заводу;

Посебни услови за режим заштите I степена:

27. У одељењима 42, 41, 40, 39, 38, 37, 36, 35, 33, 32, 28, 27, 26, 25, 24, 23, 22, 21, 20, 19, 18, 16, 15, 14, 13, 11, 10, 9, 8, 7 и 6. (I степен заштите), планирати следеће мере и радње:

- уколико је могуће приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) применити метод тоталног премера;

- сачинити опис станишта и састојина према важећем критеријуму, а на основу кодног приручника;

- одељења приказати и у рекапитулацији по састојинској припадности, врсти дрвећа, структурном облику и пореклу, очуваности, мешовитости, склопу, обраслости, квалитету стабала, квалитету састојине, здравственом стању, угрожениости од штетних утицаја, дрвној маси и запреминском прирасту;

28. За површине обухваћене границама са режимом I степена заштите, не планирати, нити на њима изводити икакве радове који би могли да наруше спонтани развој заједница. Према члану 35. став 3. тачка 2. Закона о заштити природе на површинама са овим режимом заштите радови и активности се ограничавају на спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножења штеточина, уз сагласност надлежног министарства за заштиту животне средине.

Посебни услови за режим заштите II степена заштићеног подручја Парка природе „Сићевачка клисура“:

29. У одељењима и деловима одељења: 48, 49, 50, 52, и 52., у оквиру локалитета „Градиштански кањон са Обликом“ за које је прописан режим заштите II степена планирати следеће мере и радње:

- приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) применити метод делимичног премера (пруге, кругови);
- шуме реликтног карактера оставити спонтаном развоју. Уколико је потребно применити узгојне мере водити рачуна о отварању и прекидању склопа;
- изданацке шуме постепено превести путем конверзије (проредима) и реституције у виши узгојни облик;
- за површине обухваћене границама са режимом II степена заштите могу се изводити радови и активности у мери која омогућава унапређење стања и презентацију природног добра без последица по његове примарне вредности.

Приликом извођења предметних радова, **забрањено је:**

1. Уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
2. Промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци итд.).

Образложење

Јавно предузеће „Србијашуме“, Шумско газдинство „Сува планина I - Трем“, Нишка Бања и Бела Паланка упутило је захтев Министарству заштите животне средине број 863 од 18.1.2023. године за издавање услова заштите природе за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Сува планина I - Трем“.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (под бројем 03 бр. 020-470/2 од 8.3.2023. године) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода, констатује се да се предметно подручје налази:

Газдинска јединица „Сува планина I - Трем“ се већим делом налази у обухвату режима заштите I и III степена заштићеног подручја Специјалног резервата природе „Сува планина“ – Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), док је преостали, мањи део део газдинске јединице ван заштићеног подручја.

Одељења и делови одељења: 42, 41, 40, 39, 38, 37, 36, 35, 33, 32, 28, 27, 26, 25, 24, 23, 22, 21, 20, 19, 18, 16, 15, 14, 13, 11, 10, 9, 8, 7 и 6. се налазе у режиму заштите I и III степена заштићеног подручја Специјалног резервата природе „Сува планина“.

Газдинска јединица „Сува планина I - Трем“ се мањим делом налази у обухвату режима заштите II и III степена заштићеног подручја Парка природе „Сићевачка клисура“ – Уредба о заштити Парка природе „Сићевачка клисура“ („Службени гласник РС”, број 16/00).

Одељења и делови одељења: 48, 49, 50, 52 и 52. се налазе у режиму заштите II степена док се делови 47, 48 и 49 одељења налазе у режиму заштите III степена заштићеног подручја Парка природе „Сићевачка клисура“. Одељења ГЈ „Сува планина I - Трем“ изван режима заштите”: 45, 47, 46, 3, 2 и 1. На локалитетима са режимом заштите I степена утврђује се строга заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са

изворним или мало измењеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Локалитет „Соколов камен – Трем – Смрдан - Дивна Горица” карактерише присуство развијене реликтне полидоминантне шумске заједнице, које изграђују биљне врсте ендемског и реликтног карактера, а од шумских фитоценоза јављају се: брдска букова шума – *Fagetum montanum serbicum* Rud., шума црног бора – *Humileto - Pinetum nigrae.*, шума букве, каспијског јавора и мечје леске – *Fageto - hyrcaneto - colurnetum* Jov., шума букве и јеле – *Fagetum abietetosum* Jov., шума предпланинске букове шуме – *Piceto fagetum subalpinum* Jov., шума српске смрчеве шуме – *Picetum excelsae serbicum* Greb. и шума кривуља – *Sorbeto mughetum* Jov.

На локалитетима у режиму заштите III степена, проактивна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја. На овом простору заступљене су бројне врсте биљака и животиња, од којих се многе налазе на националним и међународним листама ретких и угрожених врста.

ГЈ „Сува планина I - Трем” већим делом је у оквиру еколошки значајног подручја „Сува планина”, а мањим делом у оквиру еколошки значајног подручја „Сићевачка клисура” Еколошке мреже Републике Србије Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10).

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи, заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима. С тим у вези, неопходно је придржавати се правила дефинисаних у самој Уредби, под насловом „Мере заштите еколошке мреже” и „Мере заштите за заштитну зону”.

У складу са горе наведеним издаје се Решење о условима заштите природе за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Сува планина I - Трем”, којом газдује Јавно предузеће „Србијашуме”, за све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева у износу од 900,00 динара, а ослобођен је плаћања таксе за издавање решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03-испр., 61/05, 101/05-др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. изн., 55/12-усклађени дин. изн., 93/12, 47/13-усклађени дин. изн., 65/13- др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21- усклађени дин. изн. и 138/22).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 490 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр, 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн, 55/12 - усклађени дин. изн, 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени

дин. изн, 45/15 - усклађени дин. изн, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн, 61/17 -
усклађени дин. изн, 113/17, 3/18 - испр. и 50/18 - усклађени дин. изн, 95/18, 38/19 -
усклађени дин. изн, 86/19, 90/19 - испр. 98/20 - усклађени дин. изн, 144/20 и 62/21-
усклађени дин. изн.).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Sara Pavkovic
Сара Павков

Прилог:

- Карта одељења и одсека у ГЈ „Сува планина I - Трем”
у односу на заштићена подручја, Р 1:70000.

Достављено:

- ЈП „Србијашуме”,
Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије,
Јапанска 35, 11070, Нови Београд;
- Инспекција за заштиту животне средине;
- Архива.

**КАРТА ОДЕЉЕЊА И ОДСЕКА У
ГЈ СУВА ПЛАНИНА I - ТРЕМ**

1 : 70 000

Легенда:

- Границе одељења ГЈ Сува планина I - Трем
- Границе одсека ГЈ Сува планина I - Трем
- ① Граница ШП "Сибевачка клисура"
- ② Граница СРП "Сува планина"
- ▨ Подручје режима заштите I степена
- ▩ Подручје режима заштите II степена
- ▧ Подручје режима заштите III степена
- ▤ Еколошки значајно подручје - Сибевачка клисура и Сува планина

ПРИЛОГ 3 – МИШЉЕЊЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ О ИСПУЊЕНОСТИ
УСЛОВА ИЗДАТИХ РЕШЕЊЕМ

ПРИЛОГ 4 – ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА РАЗВРГАВАЊА СУВЛАСНИЧКИХ ПАРЦЕЛА

Србијашуме

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈАШУМЕ“ БЕОГРАД

Шумско газдинство „Ниш“, Првوماјска 4Б, Ниш

Тел. 018/254-886, 249-439, Телефакс: 018/246-074

Датум: 28.07.2024.

Број: 5583

Република Србија
Државно правобранилаштво
Одељење у Нишу
Вождова бр.16
18000 Ниш

ПРЕДМЕТ: Предлог за покретање судских (ванпарничних) поступака физичке деобе катастарских парцела

Шумско газдинство „Ниш“ Ниш је у поступку добијања сагласности за Основе газдовања шумама за ГЈ „Сува планина-Трем“ које даје Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме. Основе газдовања шумама су обавезујући плански документи који у складу са важећим прописима морају бити усвојени до краја 2024. године, са периодом важења од 10 година. Газдинске јединице могу сачињавати само катастарске парцеле истог својинског облика, у јавној (државној) својини Републике Србије, на којима у Катастру непокретности ЈП „Србијашуме“ има право коришћења. У Закључку Владе Републике Србије се наводи да за катастарске парцеле на којима је у катастру непокретности уписано сувласништво јавне (државне) својине Републике Србије и приватне својине правних и физичких лица, са опредељеним сувласничким идеалним деловима, неопходно је покренути судски, ванпарнични поступак, развргнућа сувласничке заједнице, физичком деобом, парцелацијом.

Доказ о покренутом поступку представља основ да се катастарска парцела може наћи у основи газдовања шумама али се не планирају никакви радови на тим парцелама до окончања поступка и уписа новог стања у Катастар непокретности. За следеће катастарске парцеле је неопходно покренути ванпарничне поступке за физичку деобу:

Катастарска парцела број 4320, КО Тамњаница, потес Састанци, површине 2044 м², по врсти шумско земљиште, шума 1. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4461, КО Тамњаница, потес Јаретиње, површине 933 м², по врсти шумско земљиште, шума 2. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4502/2, КО Тамњаница, потес Јаретиње, површине 87 м², по врсти шумско земљиште, шума 2. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4505, КО Тамњаница, потес Јаретиње, површине 1044 м², по врсти шумско земљиште, шума 2. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4634, КО Тамњаница, потес Састанци, површине 1285 м², по врсти шумско земљиште, шума 1. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4636, КО Тамњаница, потес Појатиште, површине 1422 м², по врсти шумско земљиште, шума 1. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 4860, КО Тамњаница, потес Ђорђина ливада, површине 859 м², по врсти шумско земљиште, шума 1. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 2755, КО Тамњаница, потес Ограња, површине 675 м², по врсти шумско земљиште, шума 2. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 2/6;

Катастарска парцела број 9815/1, КО Вета, површине 184432 м², по врсти шумско земљиште, шума 4. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 27/30;

Катастарска парцела број 9815/2, КО Вета, површине 20493 м², по врсти шумско земљиште, шума 4. класе, а која је у катастру уписана као сувласништво државне и приватне својине, с тим да је ЈП „Србијашуме“ ималац права коришћења на идеалном делу 27/30;

С обзиром да су напред наведене парцеле сувласничке и да су исте саставни део Основе газдовања шумама а имајући у виду чињеницу да је ЈП „Србијашуме“ само корисник ових парцела и да је облик својине државна својина, јавна својина Републике Србије, то се обраћамо овим захтевом и предлажемо да као надлежни орган у има власника катастарских парцела будете на страни предлагача ЈП „Србијашуме“ као корисника, тј. да будете предлагач у поступцима физичке деобе предметних катастарских парцела.

С поштовањем,

ЈП „Србијашуме“ Београд
ШГ „Ниш“ Ниш
Директор
Проф. др Братислав Дикић